



## รายงานการวิจัย

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิด  
เศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอม  
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

The Study of Factors Affected to Performance Behavior for  
Sufficiency Economic Concept of Students in King Mongkut's  
Institute of Technology Ladkrabang, Chumphon Campus

โดย

RCH นางสาวกาญจนา ม่วงทองคำ

WG นายสุวัฒน์ ไกรมาก  
395

K5

PA26 ต

เลขหมู่.....  
เลขทะเบียน 116900  
ปี เดือน ปี 16 ส.อ. 2554

b. 1272659  
i. ....

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2552  
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาในสถาบัน จำนวน 888 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

### ผลการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร มีปัจจัยที่ส่งผลโดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ในด้านครอบครัว (พ่อ แม่ พี่ น้อง) ครู อาจารย์ เพื่อน การศึกษา ญาติ และศาสนา นักศึกษาใช้ความรู้ ความคิด ใช้สติปัญญา มากกว่าการใช้ความรู้สึกทางอารมณ์ในการตัดสินใจ ไม่ประมาทในการดำรงชีวิต รู้จักประมาณตนเอง มีการคิดไตร่ตรองก่อนตัดสินใจว่าผลที่ได้คุ้มหรือไม่ ตัดสินใจรอบคอบเป็นขั้นเป็นตอน มีคุณธรรม รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปัน ยึดแนวทางสายกลางในการดำรงชีวิต

## Abstract

The Study of Factors Affected to Performance Behavior for Sufficiency Economic Concept of Students in King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Chumphon Campus. The purposes of this survey research were : to study the Factors Affected to Performance Behavior for Sufficiency Economic Concept of Students in King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Chumphon Campus. There were 888 samples population used in this study. The instrument of used in the study was the questionnaire. SPSS for WINDOWNS was used to analyze mean and standard deviation.

The research results were as follows:

The Factors Affected to Performance Behavior for Sufficiency Economic Concept of Students in King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Chumphon Campus were found to be in the high level, the family (parents, brother, sister), teachers, friends, relatives and religious education. The collegian use knowledge, sense of feeling more than emotional decisions, Be careful in life and also know about self. Thoughts the results were worth careful and step by step before decision. Had the moral, charitable, share and medium based approach to life.

## ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2552 สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการวิจัย รวมถึงคณะกรรมการกั่นกรอง และติดตามผลโครงการวิจัยทุกท่านที่ให้โอกาส และกรุณาให้คำแนะนำ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คุณพิภุททอง นักทำนา ที่กรุณาช่วยประสานในการเก็บข้อมูล เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้รายงานการวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอโน้มระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ครู – อาจารย์ ญาติพี่น้อง และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้ความรู้ กำลังใจ และความช่วยเหลือของผู้วิจัยตลอดมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่านและผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยเรื่องนี้จะ เป็นประโยชน์กับผู้สนใจและผู้นำไปใช้ทุกท่าน

กาญจนา ม่วงทองคำ

สุวัฒน์ ไกรมาก

# สารบัญ

## หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุณูปการ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพประกอบ.....	ญ

## บทที่

1	บทนำ.....	1
	วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย.....	2
	ขอบเขตของโครงการวิจัย.....	3
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการวิจัย.....	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
	เศรษฐกิจพอเพียง.....	7
	อิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตน.....	14
	การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	18
	การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง.....	28
	หนทางไปสู่เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักพุทธธรรม.....	31
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	35
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	35
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	37



## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง.....	39
ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมตน ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง.....	57
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	63
สรุปผลการวิจัย.....	63
อภิปรายผล.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	65
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	69
ภาคผนวก ก.....	70
ตารางจำนวนนักศึกษาทั้งหมด จำแนกตามคณะ สาขาวิชา ระดับการศึกษา และเพศ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552.....	71
ภาคผนวก ข.....	72
แบบสอบถาม.....	73
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	80

## สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1	สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร- ลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร.....40
2	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ นักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในภาพรวม 3 ด้าน 2 เงื่อนไข และ 1 ปัจจัยพื้นฐาน.....42
3	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านจิตใจ).....43
4	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านสังคมวัฒนธรรม)...44
5	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านเศรษฐกิจ).....45
6	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านเทคโนโลยี).....46
7	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม).....47
8	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความมีเหตุผล (การคำนึงถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง).....48

## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความมีเหตุผล (การคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น).....49
10	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การเตรียมพร้อม).....50
11	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลง)....51
12	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การมีวิสัยทัศน์ การคาด สถานการณ์ในอนาคตทั้งใกล้และไกล).....52
13	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้น).....53
14	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในเงื่อนไขความรู้.....54
15	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในเงื่อนไขคุณธรรม.....55
16	ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในปัจจัยพื้นฐาน.....56



## สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า- เจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านความพอประมาณ (พอดี พอเหมาะ พอควร และสมดุล).....57
18	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า- เจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านความมีเหตุผล.....58
19	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า- เจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี.....59
20	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า- เจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในเงื่อนไขความรู้.....60
21	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า- เจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในเงื่อนไขคุณธรรม.....61
22	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า- เจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในปัจจัยพื้นฐาน.....62
23	จำนวนนักศึกษาทั้งหมด จำแนกตามคณะ สาขาวิชา ระดับการศึกษา และเพศ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552.....71

## สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
2	แสดงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข.....	13



# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” (sufficiency economic) เป็นปรัชญาที่ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (ศูนย์การเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริฯ และศูนย์สาธิต และส่งเสริมศิลปาชีพ ภาคเหนือ. Online : 2550) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีกระแสพระราชดำรัสให้ผู้บริหารประเทศและประชาชน เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาที่สมดุล มีการพัฒนาเป็นลำดับขั้น ไม่เน้นเพียงการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วมาเป็นเวลานานแล้ว เช่น พระบรมราโชวาทเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2517 ที่ว่า " ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน ด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ก่อนอื่นเป็นพื้นฐานนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอ ที่จะพึ่งตนเองย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าระดับที่สูงขึ้นไปได้โดยแน่นอน ส่วนการถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญ ให้ค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันการผิดพลาดล้มเหลว "

และพระราชดำรัส เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2517 " ให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่จะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่เรามีความพออยู่พอกิน มีความสงบเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักความพออยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยอด "

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ได้เริ่มรับนักศึกษา และจัดการเรียนการสอนครั้งแรกในปีการศึกษา 2539 เป็นสถาบันทางการศึกษาที่มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและรู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ สามารถคิดเป็น ทำเป็น มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ สามารถนำความรู้ที่มีไปปฏิบัติงานหรือใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางที่บัณฑิตจะมีคุณภาพตามแนวคิดหรือปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้นั้น มิได้ขึ้นอยู่กับสถานศึกษาเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีอีกหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อนหรือมิตร ความสนใจในการเรียนรู้ และปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การใช้ชีวิตอยู่แบบพอเพียงของนักศึกษาเอง ดังคำที่ว่า "พวงนี้ต้องดีกว่า หากรู้จักคำว่าพอเพียง" ถ้านักศึกษาวิทยาเขตชุมพร มีการใช้ชีวิตแบบพอเพียง นักศึกษาจะสามารถทุ่มเท มุ่งมั่นในการเรียนจนจบหลักสูตร และสามารถออกไปปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ในสังคม

จากความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร เพื่อให้รู้ว่ามียุทธศาสตร์อะไรบ้างที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ประกอบกับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของนักศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและสิ่งต่างๆ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งทำให้ประหยังบประมาณของรัฐในการสนับสนุนทุนในด้านต่างๆ เพราะจากการใช้ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้รุ่งเรืองต่อไป

## วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร



## ขอบเขตของโครงการวิจัย

### 1. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

#### ประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มาจากนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ทั้งหมดที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาเขตชุมพร ทุกชั้นปี รวมทั้งหมดจำนวน 908 คน (ข้อมูลจากงานทะเบียนและประมวลผล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2552)

#### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มาจากนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร โดยผู้วิจัยทำการสุ่มแบบเจาะจง (Purpoosive Sampling) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 888 คน

### 2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักศึกษา

### 3. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

ระยะเวลา 1 ปี โดยเริ่มจากเดือน ตุลาคม 2551 - กันยายน 2552

## ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการวิจัย

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร
- ได้ทราบถึงพฤติกรรมโดยรวมของนักศึกษา และแนวทางในการแก้ไขในการใช้ชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
- หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือส่งเสริมด้านการวางแผนต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- หน่วยงานนโยบายและแผน งานพัฒนาหลักสูตรและประกันคุณภาพการศึกษา สามารถนำข้อมูลไปเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการพิจารณาจัดทำแผนการรับนักศึกษา หลักสูตร และแผนงานในลักษณะอื่นๆ ให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



- เป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม
- เป็นองค์ความรู้ในการวิจัยครั้งต่อไป
- เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและบริหารจัดการ
- เป็นข้อมูลสนับสนุนให้หน่วยงานอื่นๆ และผู้สนใจได้นำไปใช้ประโยชน์ เพื่อการพัฒนาประเทศ

### หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร
- หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ทั้งภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรม

### คำนิยามศัพท์เฉพาะ

#### หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง คือ หลักแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ

#### ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อมๆ กัน ดังนี้

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

#### เงื่อนไข

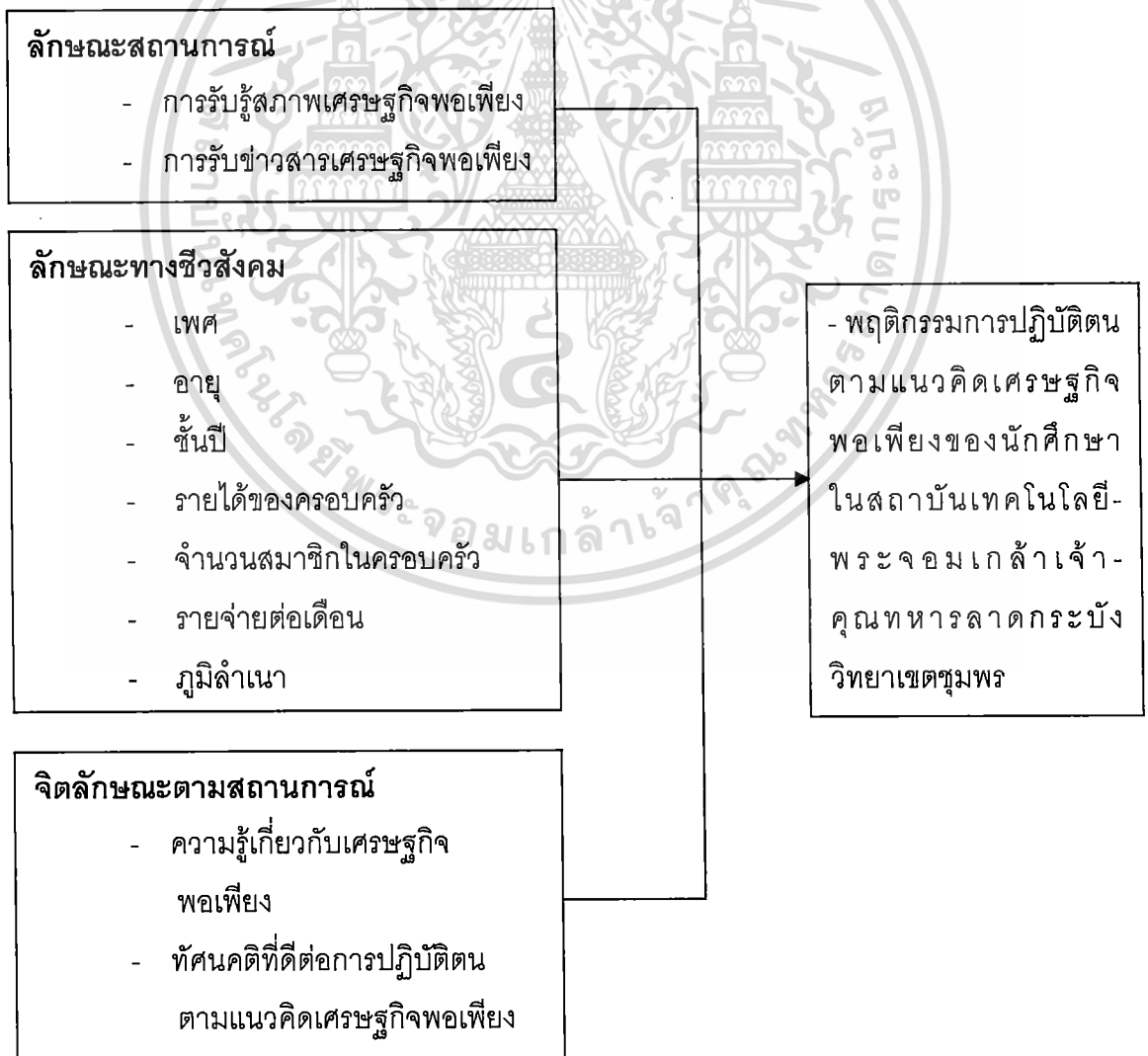
การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

**เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

**เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

### กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพรครั้งนี้ สามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร และนำเสนอตามลำดับดังนี้

#### 1. เศรษฐกิจพอเพียง

1.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

#### 2. อิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และพฤติกรรมกาปฏิบัติตน

2.1 ปัจจัยด้านประชากร

2.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

2.3 ปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง

2.4 ปัจจัยด้านการศึกษา

2.5 ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

2.6 ปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม

2.7 ปัจจัยด้านสังคม

#### 3. การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.1 การพึ่งตนเอง

3.2 การทำงานและการแก้ปัญหา

3.3 การแสวงหาความรู้เพื่อใช้ในการทำงาน

3.4 การพัฒนาตนเองและคุณภาพชีวิต

#### 4. การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

4.1 การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียง

4.2 การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

#### 5. หนทางไปสู่เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักพุทธธรรม

#### 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

## เศรษฐกิจพอเพียง

"เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสแก่พสกนิกรชาวไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 และพูดถึงอย่างชัดเจนในวันที่ 4 ธันวาคม 2540 (ภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540) เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขเศรษฐกิจของประเทศไทย ให้ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (ออนไลน์ท์) 2552, 5 มกราคม)

### 1. ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

ณรงค์ โชควัฒนา (2542 : 16 – 17) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การพัฒนาอย่างบูรณาการ โดยไม่มองเฉพาะเศรษฐกิจอย่างเดียว ต้องมองสังคม และสิ่งแวดล้อมพร้อมๆ ไปด้วย การพัฒนา โดยการพัฒนาดูต้องมองรอบด้าน เรียกว่า บูรณาการและพึ่งตนเอง พึ่งเงินออม สติปัญญา และการตลาด โดยอาศัยปัจจัยในการพัฒนา คือ คนและเป้าหมายของคน ก็คือ อยู่ดีกินดี มีสุขทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา คุณธรรม เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่ดี

บุญเสริม บุญเจริญผล (2543 : 4) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำเนินการเลี้ยงชีวิตแบบรู้จักพอ ด้วยความพยายามผลิตสินค้าขึ้นมาเอง ให้พอเพียงสำหรับคนในครอบครัวกินและใช้ หากผลิตได้เหลือกินเหลือใช้จึงขาย และหากผลิตได้ไม่พอก็ต้องซื้อบ้าง มิได้มุ่งผลิตเพื่อขายเพียงอย่างเดียว โดยไม่นำมาบริโภคด้วย นอกจากนั้นการผลิตและการบริโภคต้องอยู่ในหลักของความพอดี รู้จักพอในการผลิตและบริโภค

สุนทร กุลวัฒน์วรพงศ์ (2544 : 55) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียงหรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น อาจมองได้ใน 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

1. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

2. เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อนมีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ ที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

สมพร เทพสิทธิ์า (2547 : 8) กล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยตลอดมาเป็นเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



เกือบ 30 ปี นับตั้งแต่ปี 2517 โดยเฉพาะปี 2540 ที่ประเทศไทยต้องประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและการเงิน ทำให้ต้องนำทุนสำรองออกมาใช้ป้องกันค่าเงินบาท ทำให้ต้องปล่อยให้ค่าเงินบาทลอยตัว เป็นเหตุให้ต้องกู้จากกองทุนระหว่างประเทศ

อุดมพร อมรรธรรม (2549 : 23) กล่าวว่า พระเจ้าอยู่หัวได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า "พอเพียงนี้มีความหมายกว้างขวาง คือคำว่า พอก็เพียงพอ เพียงนี้ก็พอ ทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง ทางความคิดก็เหมือนกัน ไม่ใช่ทางกายเท่านั้น ความพอเพียงในความคิดก็คือ แสดงความคิดของตัวเอง ความเห็นของตัวเอง และปล่อยให้คนอื่นพูดบ้าง และมาพิจารณาว่าที่เราพูดกับที่เราพูดอันไหนพอเพียง อันไหนเข้าเรื่อง ถ้าไม่เข้าเรื่องก็แก้ไข เพราะว่าถ้าพูดกันโดยที่ไม่รู้เรื่องกันก็จะกลายเป็นการทะเลาะกัน ฉะนั้น ความพอเพียงนี้ก็แปลว่า ความพอประมาณ และความมีเหตุผล

สุเมธ ตันติเวชกุล (อ้างใน อุดมพร อมรรธรรม 2549 : 24) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเอง (Relative Self – Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะเลี้ยงตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (อ้างใน อุดมพร อมรรธรรม 2549 : 25 - 28) ได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้

เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เทคนิค แต่มีความหมายกว้างกว่านั้นมาก เพราะต้องรวมเอา 1) อุดมการณ์บางอย่าง 2) โลกทัศน์บางอย่าง 3) ความสัมพันธ์บางอย่าง 4) ค่านิยมบางอย่างอยู่ในนั้นด้วย จึงจะนับได้ว่าเป็นเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 4 ประการ ที่จะกล่าวถึงนี้คือ ส่วนที่เรารู้จักกันว่าวัฒนธรรมนั่นเอง ถ้าไม่เข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงตามความหมายเช่นนี้ เศรษฐกิจพอเพียงจะมีความเป็นไปได้แก่คนจำนวนน้อยเท่านั้น คือ เกษตรกรที่มีที่ดินของตนเองในปริมาณเพียงพอจะผลิตเพื่อพอบริโภคหรือทำรายได้พอสำหรับครัวเรือนเท่านั้น ฉะนั้น เศรษฐกิจพอเพียงจึงนิยามกันไว้เพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงคือ วัฒนธรรม ไม่ใช่เทคนิคการเพาะปลูกหรือ



ศีลธรรม ความไม่ละโมภและการประหัตประหารนั้น แม้ว่าเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ของเศรษฐกิจพอเพียงก็ตาม

เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้แปลว่าไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ส่งออก ไม่ผลิตเพื่อคนอื่น ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค สิ่งเหล่านี้หลายคนอาจคิดเอาเอง พุดเอาเอง และกลัวไปเองทั้งนั้น เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก สวิตเซอร์แลนด์ เป็นตัวอย่างของประเทศที่เคยยากลำบากและเสียสมดุล ต่อเมื่อพัฒนาประเทศแบบเศรษฐกิจพอเพียงจึงกลับเข้มแข็ง ได้สมดุล และเติบโตไปด้วยดี และกล่าวว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการด้วยกัน คือ

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอ จะรักคนอื่นไม่เป็น

จะทำลายมาก

3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหารได้ทั้งสิ่งแวดล้อม และได้ทั้งเงิน

4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม

5. ปัญหาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง

6. อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรมหมายถึงวิถีชีวิตของกลุ่มคนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้น เศรษฐกิจจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากฐานทางวัฒนธรรม จึงจะมั่นคง เช่น เศรษฐกิจของจังหวัดตราด ขณะนี้ไม่กระทบกระเทือนจากฟองสบู่แตก ไม่มีคนตกงาน เพราะอยู่บนพื้นฐานของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เอื้อต่ออาชีพการทำสวนผลไม้ ทำการประมง และการท่องเที่ยว

7. มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่รูดรอบ เดียวจนเดียวรววยแบบกะทันหัน เดี่ยวตกงานไม่มีกินไม่มีใช้ ถ้าเป็นแบบนั้นประสาทมนุษย์ คงทนไม่ไหวต่อความผันผวนที่เร็วเกิน จึงสูญภาพจิตเสีย เครียด เพี้ยน รุนแรง ฆ่าตัวตาย ติดยา เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจึงทำให้สูญภาพจิตดี

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ปราชญ์แห่งพุทธธรรม (อ้างใน อุดมพร อมรรธรรม 2549 : 28) ได้มองเศรษฐกิจพอเพียงในแง่วิถีวิสัยและจิตวิสัย ดังนี้ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงอาจมองได้เป็น 2 ด้าน คือ มองอย่างวิถีวิสัย และมองแบบจิตวิสัย

1. มองอย่างวิถีวิสัย มองภายนอก คือ ต้องมีกินมีใช้ มีปัจจัยสี่เพียงพอ ที่เราพูดว่าพอสมควรกับอัตภาพ ซึ่งใกล้เคียงกับคำว่าพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ

2. ส่วนความหมายด้านจิตวิสัย หรือด้านจิตใจภายใน คือ คนจะมีความรู้สึกเพียงพอไม่เท่ากัน บางคนมีเป็นล้านก็ไม่พอ บางคนมีนิดเดียวก็พอ เป็นการเพียงพอทางจิต

สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย อุ่มชูตัวเองได้ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนและมีความพอเพียงกับตัวเอง รู้จักเก็บออม รู้จักใช้จ่าย ไม่ฟุ่มเฟือย อยู่อย่างประมาณตน มีการผลิตเพื่อให้พอมีพอกินในครอบครัว และมีความเอื้อเฟื้อกันในกลุ่มชน ทะนุบำรุงพื้นฐานตัวเองให้เข้มแข็งทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ

## 2. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

“การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคง พร้อมพอสมควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นสูงโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งจะกลายเป็นความยุ่งยาก ล้มเหลวได้ในที่สุด” (พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517)

“คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งใหม่แต่เราอยู่ได้อย่างพอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทยพออยู่พอกิน มีความสงบ ช่วยกันรักษาส่วนร่วม ให้อยู่ที่พอสมควร ขออย่าพอควร พออยู่พอกิน มีความสงบไม่เป็นคนอื่นมาแย่งสมบัตินี้ไปจากเราได้” (พระราชกระแสรับสั่งในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาแด่พระพุทธศักราช 2517)

“การจะเป็นเสือนั้นมันไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกิน และมีเศรษฐกิจการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกิน หมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง” (พระราชดำรัส “เศรษฐกิจพอเพียง” พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานเมื่อ วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540)

สุนทร กุลวัฒนวรพงศ์ (2544 : 55 - 57) ได้กล่าวถึง หลักการพึ่งตนเอง อาจแยกแยะโดยยึดหลักสำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

1. ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม มีจิตใจเอื้ออาทร ประนีประนอม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายชุมชนที่แข็งแรงเป็นอิสระ

3. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาด พร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า โดยให้ยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืน

4. ด้านเทคโนโลยี จากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่มีทั้งดีและไม่ดี จึงต้องแยกแยะบนพื้นฐานของภูมิปัญญาชาวบ้านและเลือกใช้เฉพาะที่สอดคล้องกับความต้องการตามสภาพแวดล้อมและควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราเอง

5. ด้านเศรษฐกิจ แต่เดิมนักพัฒนามักมุ่งที่การเพิ่มรายได้ และไม่มีกรรมมุ่งที่การลดรายจ่ายในภาวะที่เศรษฐกิจวิกฤต เช่น เวลานี้จึงต้องปรับทิศการพัฒนาใหม่ คือต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ โดยยึดหลัก พออยู่ พอกิน พอใช้

สมพร เทพสิทธิ์ (2547 : 9) กล่าวว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริประกอบด้วยหลักการ หลักวิชาและหลักกรรมแยกเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. เป็นปรัชญาแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ

2. เป็นปรัชญาในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง

3. จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

4. ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมภัยในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

5. จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานทุกขั้นตอน

6. จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ

ความพอเพียง ต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 อย่าง พร้อมกันคือ

1. ความพอประมาณ (Moderation)
2. ความมีเหตุผล (Reasonableness)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

### 3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่พอสมควร (Self immunity)

เงื่อนไขการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง มีเงื่อนไขที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เงื่อนไขรอบความรู้ ต้องมีความรอบรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวัง
2. เงื่อนไขคุณธรรม ต้องเสริมข้างใน 2 ด้าน คือ ด้านจิตใจ/ปัญญา และด้านการ

กระทำการพึ่งตนเอง

การพึ่งตนเอง ใช้หลักการพึ่งตนเอง 5 ประการ คือ

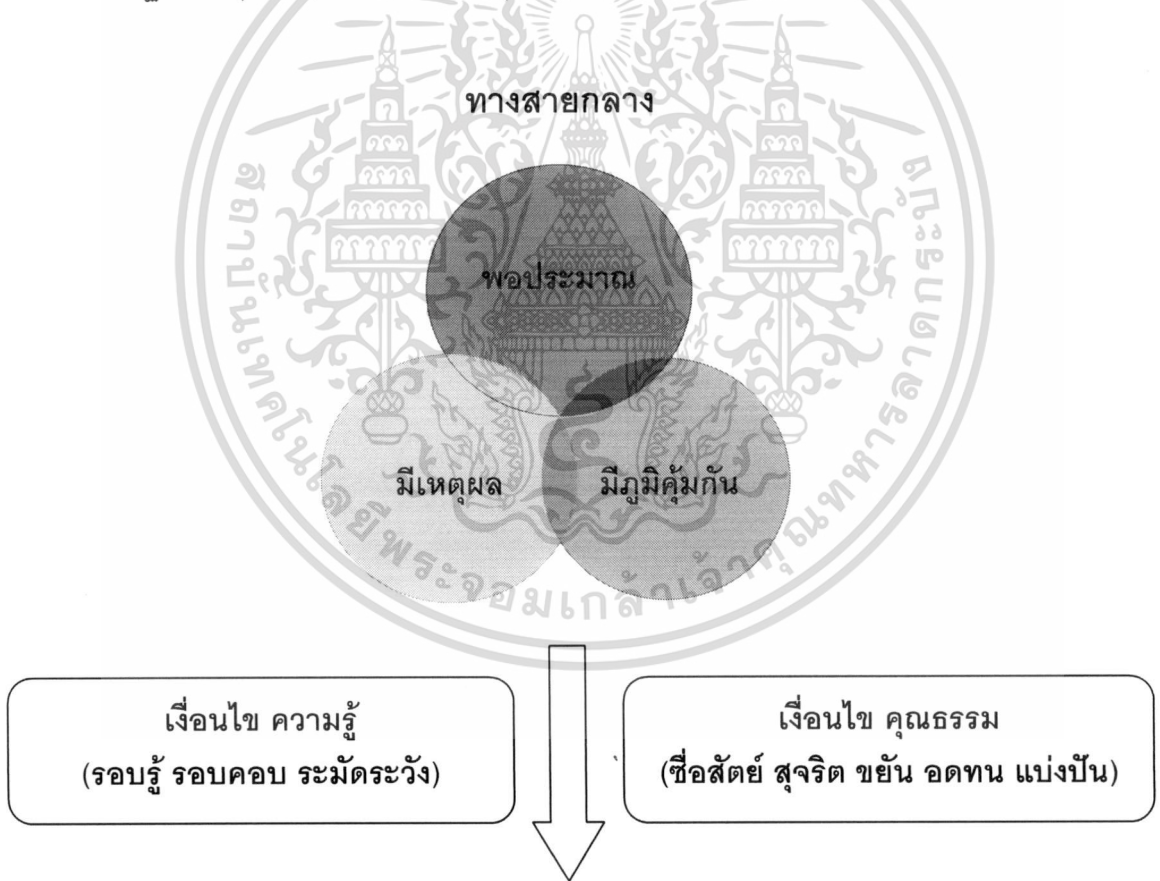
1. พึ่งตนเองทางจิตใจ
2. พึ่งตนเองในทางสังคม
3. พึ่งตนเองทางทรัพยากรธรรมชาติ
4. พึ่งตนเองทางเทคโนโลยี
5. พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ

เกษม วัฒนชัย (2549 : 154) กล่าวว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ซึ่งความพอเพียงมี 3 องค์ประกอบ คือ

1. ความพอประมาณ (moderation) ไม่สุดโต่ง ไม่ซ้าย ไม่ขวา
2. ความมีเหตุผล หลากๆ ตัวอย่าง หลากๆ ครอบคลุม โดยเฉพาะในระดับล่าง ต้องอธิบายกันว่าทุกอย่างก้าวของการลงทุนก็ดี ทุกอย่างก้าวของการตัดสินใจก็ดี ต้องมีเหตุผล ต้องอธิบายได้ ต้องรอบคอบ
3. ต้องมีระบบภูมิคุ้มกัน



สรุปได้ว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่าง ยั่งยืน และใช้จ่ายเงินที่ได้มาอย่างพอเพียงและประหยัด ตามกำลังของเงินของบุคคลนั้น โดย ปราศจากการกู้หนี้ยืมสิน และถ้ามีเงินเหลือ ก็แบ่งเก็บออมไว้บางส่วน ช่วยเหลือผู้อื่นบางส่วน และ อาจจะใช้จ่ายมาเพื่อปัจจัยเสริมอีกบางส่วน (ปัจจัยเสริมในที่นี้ เช่น ทองเที่ยว ความบันเทิง เป็นต้น) สาเหตุที่แนวทางการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ได้ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในขณะนี้ เพราะสภาพ การดำรงชีวิตของสังคมทุนนิยมในปัจจุบัน ได้ถูกปลุกฝัง สร้าง หรือกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่ายอย่าง เกินตัว ในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกินกว่าปัจจัยในการดำรงชีวิต เช่น การบริโภคเกินตัว ความ บันเทิงหลากหลายรูปแบบ ความสวยความงาม การแต่งตัวตามแฟชั่น การพนันหรือเสี่ยงโชค เป็นต้น จนทำให้ไม่มีเงินเพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ส่งผลให้เกิดการกู้หนี้ยืมสิน เกิดเป็นวัฏจักรที่บุคคลหนึ่งไม่สามารถหลุดออกมาได้ ถ้าไม่เปลี่ยนแนวทางในการดำรงชีวิต



ชีวิต / เศรษฐกิจ / สังคม

สมดุล / มั่นคง / ยั่งยืน

ภาพประกอบ 2

แสดงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

จาก งานนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



## อิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และพฤติกรรม การปฏิบัติตน

ในการดำรงชีวิต โดยธรรมชาติแล้วแต่คนก็จะพยายามต่อสู้ ต้านรนเพื่อให้ชีวิตอยู่รอด มีทั้งประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จแตกต่างกันไป ผลจากความพยายามดังกล่าว จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลในการส่งเสริม สนับสนุน หรือเป็นอุปสรรคในการ เสริมสร้างชีวิตของประชากรมนุษย์ ซึ่งจะนำเสนออิทธิพลของปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ คุณภาพชีวิตและพฤติกรรม การปฏิบัติตนของบุคคลและสังคม ดังนี้ (นิศารัตน์ ศิลปะเดช, 2539 : 115 – 126)

### 1. ปัจจัยด้านประชากร (Population Factor)

มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมได้หลายลักษณะ ผลของภาวะประชากรและการ เปลี่ยนแปลงประชากร ซึ่งหมายถึง ขนาดการกระจายตัว ความหนาแน่น โครงสร้าง การเกิด การตาย การเพิ่มประชากร การย้ายถิ่นฐาน ย่อส่งผลกระทบต่อภาวะอื่นๆ ภายในสังคม และ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตและพฤติกรรม การปฏิบัติตน เป็นต้นว่า ภาวะการณ็เลี้ยงดู ภาวะการณ็ออม และการลงทุน การผลิตสินค้าและอาหาร ภาวะการณ็จ้างงาน ที่ดินเพื่อการเกษตร และการอยู่อาศัย การบริการทางการแพทย์ ฯลฯ แนวความคิดของนักวิชาการ พิจารณาได้เป็น 2 ทศนะ ดังนี้

ทศนะแรก เป็นการพิจารณาว่า ภาวะและการเปลี่ยนแปลงประชากร ได้แก่ การเพิ่มขนาด ของประชากร การเกิดสูง หรือความหนาแน่นที่เพิ่มขึ้น จะก่อให้เกิดผลในทางลบแก่คุณภาพชีวิต และพฤติกรรม การปฏิบัติตนของประชากรในสังคม คือจะทำให้คุณภาพชีวิตต่ำลง เนื่องจากอัตรา การเพิ่มของผลผลิตไม่ทันต่ออัตราการเพิ่มของประชากร ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยแออัดขึ้น ที่ดินเพื่อ การเกษตรลดลง บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข และบริการทางการศึกษาไม่ทั่วถึงและ ไม่มีคุณภาพ ภาวะการณ็เลี้ยงดูของครอบครัวสูง รวมทั้งการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น ภาวะดังกล่าวย่อมส่งผลถึงความเจริญก้าวหน้า ความสงบเรียบร้อย และ ความมั่นคงปลอดภัยของสังคม

ทศนะที่สอง เป็นการพิจารณาว่าการที่ภาวะประชากรเปลี่ยนแปลง ในลักษณะที่เพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็ว จะเป็นผลดีต่อการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครอง เพราะการ มีประชากรเพิ่มมากขึ้น จะช่วยให้เกิดอุปสงค์และอุปทานมากขึ้น โอกาสในการลงทุนและจัดบริการ ต่างๆ ก็จะดีขึ้น การผลิต การบริโภคขนาดใหญ่ จะทำให้เกิดการประหยัดในการลงทุนผลิต และ การจัดการพื้นฐานทางสังคมต่างๆ เช่น การคมนาคม การศึกษา การสาธารณสุข ฯลฯ นอกจากนี้

ความจำเป็นที่เกิดขึ้นของการมีประชากรจำนวนมากจะเป็นตัวกระตุ้นหรืออิทธิพลทำให้มนุษย์ต้องหาทางรอดให้กับตนเอง จึงเป็นการสร้างความก้าวหน้าให้กับมวลมนุษยชาติ

## 2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factor)

เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง เพียงแต่ว่าทัศนคติจะมีอิทธิพลมากกว่ากัน บทบาทของเศรษฐกิจก็คือการผลิตสิ่งจำเป็นต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชากร ดังนั้นต้องพิจารณาถึงการประกอบอาชีพการงาน เพื่อให้เกิดผลผลิตต่างๆ และนำไปสู่การมีรายได้ที่จะสามารถนำไปจัดหาสิ่งต่างๆ สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ประเทศที่มีการลงทุนและการผลิตสินค้าต่างๆ มาก รวมถึงสินค้าที่ผลิตได้มีคุณภาพ ย่อมทำให้ประเทศนั้นมีรายได้สูง ประชาชนก็สามารถหาซื้อปัจจัยในการดำรงชีวิตได้ครบถ้วนสมบูรณ์ดีกว่า ประชาชนของประเทศที่มีการผลิตต่ำ อย่างไรก็ตามก็การผลิตหรือรายได้ของประชากรจะสูงหรือต่ำ ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยทางเศรษฐกิจหลายประการ เช่น กำลังแรงงาน คุณภาพของแรงงาน เทคโนโลยีที่ช่วยในการผลิต เป็นต้น

## 3. ปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง (Political Factor)

เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชากร เพราะระบบการเมืองหมายถึงเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องถึงการจัดสรรหรือแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่า เพื่อสังคมส่วนรวม โดยสิ่งที่มีคุณค่านั้นครอบคลุมถึงสิ่งที่มีคุณค่าในทางการเมือง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในอำนาจ สิทธิ เสรีภาพ ความมีเสถียรภาพ ความเสมอภาค เป็นต้น ส่วนในทางเศรษฐกิจได้แก่ การมีอาชีพ รายได้ ทรัพย์สิน การกินดีอยู่ดี ฯลฯ และในทางสังคมได้แก่ การได้รับการศึกษา การได้รับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข การได้รับบริการสาธารณสุขูปโภคต่างๆ เป็นต้น ในการจัดสรรสิ่งต่างๆ อาจเป็นทางการและไม่เป็นทางการก็ได้ การจัดสรรที่เป็นทางการกำหนดโดยกฎหมาย นโยบายหรือคำสั่งต่างๆ ส่วนการจัดสรรที่ไม่เป็นทางการ อาจเป็นบุคคลหรือกลุ่มที่นำความคิดหรือนโยบายส่วนตัวมาใช้เป็นแนวนโยบายของสังคม ดังนั้น การจัดสรรแบ่งปันอาจตกอยู่ในกำมือของบุคคลเพียงคนเดียวหรือบุคคลหลายคนก็ได้

## 4. ปัจจัยด้านการศึกษา (Educational Factor)

เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร เพราะการศึกษา หมายถึงกระบวนการทุกชนิดที่ช่วยพัฒนา หรือปรับปรุงจิตใจ อุนิสัย และคุณสมบัติทางกายภาพต่างๆ ของมนุษย์ให้ดีขึ้น ในขณะที่นักวิชาการต่างๆ ให้ความหมายของการศึกษาว่าเป็นการบวนการสั่งสอน ฝึกอบรม หรือถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญและเจตคติ ซึ่งรวมเรียกว่า "ประสบการณ์" ซึ่งมนุษย์เป็นผู้จัดให้กับมนุษย์ด้วยกัน จึงสรุปได้ว่า หากพิจารณาความหมายของการศึกษาในวงกว้าง จะครอบคลุมกระบวนการต่างๆ ของสังคมที่จะถ่ายทอดแนวคิด ความเชื่อ พฤติกรรม ตลอดจนศิลปกรรมต่างๆ อันรวมเรียกว่า "วัฒนธรรม" จากชนรุ่นหนึ่งไปสู่ชนอีกรุ่นหนึ่ง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งการศึกษาในแนวนี้จะเรียกว่า การศึกษาในฐานะเป็นกระบวนการสังคมประภคิต (Education as Socialization Institution) ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ทุกสถาบันและทุกระดับชีวิตของบุคคล สำหรับการพิจารณาความหมายของการศึกษาในวงแคบ จะเป็นการพิจารณาการศึกษาในฐานะเป็นสถาบันสังคม (Education as Social Institution) ทั้งนี้เนื่องจากว่า การศึกษานอกจากจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แล้ว ยังมีอิทธิพลต่อการเลื่อนฐานะของบุคคลทางสังคม การเสริมสร้างวัฒนธรรมของชาติ การเติบโตทางเศรษฐกิจ ตลอดจนความมั่นคงเข้มแข็งของระบบการเมืองการปกครองของประเทศ ดังนั้นจุดมุ่งหมายทางการศึกษาควรรวมครอบคลุมภารกิจทุกด้านของมนุษย์และสังคม ซึ่งโดยทั่วไป จะแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิศึกษา (Cognitive Domain) ด้านจริยศึกษา (Affective Domain) และด้านหัตถศึกษา (Psychomotor Domain)

สังคมใดก็ตามที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาให้แก่ประชากร ย่อมแสดงถึงความสามารถที่จะทำให้ประชากรของประเทศ อ่านออก เขียนได้ มีระดับการศึกษาสูง มีการรับรู้และสื่อความหมายได้ดี มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งด้านกายภาพและคุณธรรมในจิตใจ ประเทศนั้นย่อมมีปัญหาในสังคมเกิดขึ้นน้อย ทั้งนี้เชื่อกันว่า ปัญหาต่างๆ มักเกิดจากการไม่รู้หนังสือ หรือมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ สังคมหรือภูมิภาคที่ประชากรขาดการศึกษา แสดงว่าสังคมหรือภูมิภาคนั้นยังล้าหลังหรือด้อยพัฒนาอยู่มาก ดังนั้นทุกประเทศจึงต่างเร่งรัดพัฒนาการศึกษา และสิ่งจำเป็นในการจัดการศึกษาก็คือเงินงบประมาณที่จะนำมาใช้จ่ายในโครงการต่างๆ ซึ่งปรากฏว่า ประเทศยากจนหรือด้อยพัฒนาจะมีงบประมาณที่จำกัด จึงทำให้การจัดบริการทางการศึกษาได้ไม่ทั่วถึง และไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ประชาชนจึงยังคงมีสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น ลำบากยากจน และขาดคุณภาพ การพัฒนาประเทศจึงเป็นไปอย่างล่าช้า และไม่มีประสิทธิภาพ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่ประชาชนมีการศึกษาดี

##### 5. ปัจจัยด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (Resource and Environment Factor)

ความหมายของสิ่งแวดล้อม หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวมนุษย์ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น เรามักเรียกสิ่งแวดล้อมที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ว่า "ทรัพยากร" ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ "ทรัพยากรทางธรรมชาติ" และ "ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น"

สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในหลายลักษณะ เป็นต้นว่า

สิ่งแวดล้อมด้านกายภาพ ซึ่งได้แก่ สถานที่ตั้ง และขนาดของอาณาบริเวณโดยพิจารณาว่าสังคมนั้นมีที่ตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศอย่างไร ร้อน หนาว หรืออบอุ่น มีฝนตกชุก หรือแห้งแล้ง มีแสงแดด

มากหรือน้อย มีทรัพยากรธรรมชาติประเภทใด มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบ ภูเขา หรือเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ชายทะเล มีขนาดพื้นที่เพียงพอที่จะรองรับประชากรที่มีอยู่และที่จะเพิ่มขึ้นมาหรือไม่ เป็นต้น เพราะปัจจัยด้านนี้เป็นปัจจัยเบื้องต้นที่จะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรมีลักษณะเป็นอย่างไร นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมทางกายภาพยังมีอิทธิพลต่อสิ่งที่มนุษย์นำมาใช้เป็นอาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งในพื้นที่ภูมิประเทศแตกต่างกัน พืชพันธุ์ธัญญาหาร แร่ธาตุ ทรัพยากรธรรมชาติก็จะแตกต่างกัน จึงทำให้ลักษณะทางการแต่งกาย อาหารการกิน ธรรมเนียมและประเพณีจึงไม่เหมือนกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เรียกว่า “สิ่งแวดล้อมทางสังคม” หรือ “สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม” ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นตัวกำหนดหรือสร้างสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม

## 6. ปัจจัยด้านคุณธรรมจริยธรรม (Moral Factor)

คุณธรรมจริยธรรม เป็นการพิจารณาถึงสิ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์ด้านต่างๆ ที่ตัดสินใจได้โดยหลักความดี ความชั่ว ความถูก ความผิด บุญบาป ฯลฯ ดังนั้น จึงมีการเกี่ยวข้องของหลักการของศาสนา แต่ก็มีใช้ว่าการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสมจะต้องมีรากฐานมาจากศาสนาทุกเรื่อง “คุณธรรม” และ “จริยธรรม” เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง คุณธรรมที่เป็นพฤติกรรมการแสดงออก เรียกว่า “จริยธรรม” และอาจจำแนกจริยธรรมออกได้เป็น หลายประเภท คือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม
2. ทศนคติเชิงจริยธรรม
3. เหตุผลเชิงจริยธรรม
4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ซึ่งแหล่งกำเนิดของจริยธรรมมีที่มาจากอิทธิพลของสังคมมากกว่าอิทธิพลของพันธุกรรม และในเรื่องนี้มีผู้ศึกษากันมาก ทั้งนักวิชาการชาวไทยและชาวต่างประเทศ

ตัวแปรทางสังคมที่สัมพันธ์กับจริยธรรมของบุคคล ได้แก่

1. อายุและระดับการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยของ โคลเบอร์ก (Kolberg, 1964 : 392 – 405) พบว่าจริยธรรมของทั้งหญิง และชาย จะเริ่มคงที่เมื่ออายุยังน้อยและจะเริ่มมีพัฒนาการตามอายุและระดับการศึกษา

2. เพศ จากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Fraud) พบว่า เพศชายมีจริยธรรมสูงกว่าเพศหญิง แต่ทฤษฎีพัฒนาการของลักษณะที่ส่งเสริมจริยธรรมและการศึกษา ของไรท์ (Wright, 1971 : 57, 145) กลับทำนายว่า เพศหญิงจะมีจริยธรรมสูงกว่าเพศชาย ดังนั้น ในประเด็นนี้จึงยังหาข้อสรุปไม่ได้ เพราะความแตกต่างทางด้านจริยธรรมของชายและหญิง ต้องคำนึงถึงตัวแปรอื่นๆ เช่น อายุ ฐานะของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ฯลฯ

3. ฐานะของครอบครัว จากการศึกษาของเคย์ (Kay, 1975 : 37 – 38) พบว่า เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา หรือทำซ้ำหรือดัดแปลงเนื้อหาใดๆ ซึ่งรวมถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของครอบครัว จะมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังลักษณะเบื้องต้นทางจริยธรรมให้แก่เยาวชน ซึ่งหลักฐานการวิจัยชี้ว่า บุคคลที่มีฐานะต่ำและฐานะปานกลางนั้นมีค่านิยมบางอย่างแตกต่างกัน นอกจากนี้ในทะเบียนประวัติอาชญากรรม พบว่า บุคคลที่มีฐานะยากจนนั้นเป็นผู้ที่กระทำผิดกฎหมายมากกว่าฐานะอื่น

4. การอบรมเลี้ยงดู จากการศึกษาของเบคเคอร์ (Becker, 1964 : 171) ได้สรุปผลจากการวิจัยหลายเรื่องว่า บิดามารดาที่มีฐานะของครอบครัวที่แตกต่างกันจะมีรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานที่แตกต่างกัน ซึ่งการวิจัยมีความสอดคล้องกับการศึกษาของเคย์ (Kay, 1975) และการศึกษาของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2 – 3)

5. ลักษณะมุ่งอนาคต ในด้านนี้เป็นการพิจารณาโดยนักจิตวิทยา (Kohlberg, 1964 ; Mischel, 1974 ; Wright, 1975) ซึ่งพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นด้านหนึ่งของพลังอีโก้ (Ego-Strength) ของบุคคล ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะสามารถระงับหรือชะลอการบำบัดความต้องการด้านต่างๆ ของตนได้ จึงสามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ ไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย จึงจัดว่าเป็นผู้มีจริยธรรมสูง

#### 7. ปัจจัยด้านสังคม (Social Factor)

สังคม คือ กลุ่มที่อยู่รวมกันในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง โดยมีระบบความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และระเบียบเกณฑ์ต่างๆ ที่คนในกลุ่มยอมรับร่วมกันและใช้เป็นตัวควบคุมพฤติกรรมการแสดงออกของสมาชิก ดังนั้น พฤติกรรมในด้านต่างๆ ซึ่งทั้งหมดนั้นเป็นวิถีชีวิต (Way of Life) ซึ่งเราเรียกกันว่า "วัฒนธรรม"

### การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กระบวนการในการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกระบวนการที่แฝงตัวอยู่ในหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีเนื้อหาอยู่ในหลักทฤษฎีใหม่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานให้กับเกษตรกร เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงการจัดการที่ดิน และน้ำอย่างพอเพียง และในทฤษฎีใหม่นี้เอง ทิศนา ชนมมณี และคณะได้วิเคราะห์ถึงแนวคิดที่แฝงอยู่ในทฤษฎีใหม่ และได้สรุปออกมาเป็นกระบวนการหลักที่สำคัญในการดำรงชีวิต 4 ประการคือ การพึ่งตนเอง การทำงานและการแก้ปัญหา การแสวงหาความรู้เพื่อใช้ในการทำงาน การพัฒนาตนเองและคุณภาพชีวิต

**ทฤษฎีใหม่** เป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทานเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยที่ประสบกับความยากลำบากในการดำรงชีวิต ให้สามารถประกอบ



อาชีพได้อย่างได้ผลพอเพียงที่จะเลี้ยงตัวเองได้ในระดับประหยัดเป็นอย่างน้อย ทฤษฎีใหม่ประกอบด้วยหลักการและแนวทางในการบริหารที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน คือ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ, 2541)

ขั้นที่ 1 เป็นการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10 คือแบ่งพื้นที่ส่วนที่หนึ่ง 30 เปอร์เซ็นต์เป็นที่สำหรับขุดสระน้ำไว้ใช้ ส่วนที่สอง 30 เปอร์เซ็นต์ เป็นที่สำหรับทำนาในฤดูฝนเพื่อใช้เป็นอาหารสำหรับครอบครัว ส่วนที่สาม 30 เปอร์เซ็นต์ เป็นที่สำหรับปลูกพืชยืนต้น ไม้ผล พืชไร่ พืชผัก พืชสมุนไพร เพื่อใช้เป็นอาหาร และจะหน่ายหากมีเหลือ ส่วนที่สี่ 10 เปอร์เซ็นต์ เป็นที่อยู่อาศัย และเลี้ยงสัตว์ และโรงเรียนอื่นๆ

ขั้นที่ 2 เป็นขั้นการพัฒนาเพื่อให้ได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้แก่ การที่เกษตรกรรวมพลังกันในรูปของกลุ่มหรือเกษตรกร ในด้านการผลิต การตลาด การเป็นอยู่ สุวีลดีการ การรักษา สังคมและศาสนา โดยได้รับความช่วยเหลือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ หรือ องค์กรเอกชนตลอดจนสมาชิกในชุมชน

ขั้นที่ 3 เป็นขั้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นอีก โดยมีการติดต่อประสานงาน เพื่อจัดหาทุนหรือแหล่งเงิน เพื่อมาช่วยในการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ทฤษฎีดังกล่าว เป็นทฤษฎีที่ยึดหลักการพึ่งตนเองอย่างมีอิสระภาพ มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน ตั้งแต่การพัฒนาในระดับเพื่ออยู่รอด ไปจนถึงระดับพัฒนาคุณภาพชีวิต มีการใช้คำนวณตามหลักวิชาการ และมีการเน้นถึงความสามัคคี การร่วมมือร่วมใจช่วยเหลือกัน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคม

**ทฤษฎีใหม่ :** การวิเคราะห์แนวคิด ด้วยพระอัจฉริยภาพขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถึงแม้ทฤษฎีใหม่จะเป็นทฤษฎีทางเศรษฐกิจและเกษตรกรรมก็ตาม แต่เนื่องด้วยทฤษฎีนี้ได้แฝงซึ่งแนวคิดที่น่าสนใจ อันเป็นแก่นสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทฤษฎีนี้จึงมีศักยภาพที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในศาสตร์ต่างๆ ได้อย่างดี ซึ่งในที่นี้จะขอนำมาประยุกต์ใช้กับศาสตร์ทางการศึกษาและเพื่อให้เห็นถึงแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างชัดเจน แนวคิดต่างๆ ที่แฝงอยู่ในทฤษฎีใหม่ ซึ่งพบว่า มีแนวคิดหลักที่สำคัญอยู่หลายประการ (ทีศนา แซมณี, 2549 : 19)

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะดูแลแลพึ่งตนเอง และควรมีความรับผิดชอบในการดำรงชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเอง เลี้ยงตนเองให้อยู่รอด อยู่ดีได้ ก็จะไม่เป็นภาระหรือก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่นและสังคมในที่สุด ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลไม่รับผิดชอบ หรือไม่มีความสามารถในการพึ่งตนเองแล้วก็จะเดือดร้อนถึงผู้อื่น และเป็นภาระ

และเป็นปัญหาของสังคมต่อไป ดังนั้นการพึ่งพาตนเองจึงเป็นการดำรงชีวิตที่เหมาะสม เพราะเป็นชีวิตที่ไม่เบียดเบียนกันและกัน อันเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญประการหนึ่ง

2. แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอิสระภาพ ความเป็นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ช่วยตนเอง/พึ่งพาตนเองไม่ได้ ต้องคอยพึ่งคนอื่นอยู่เสมอ เป็นชีวิตที่ไร้อิสระภาพ เป็นชีวิตที่เป็นทุกข์ การที่สามารถพึ่งตนเองได้ ก็เท่ากับการเป็นอยู่อย่างมีอิสระภาพ อยู่อย่างเป็นไท สามารถที่จะอยู่อย่างมีความสุขตามอัธยาศัย

3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การบริหารจัดการ เป็นทักษะที่สำคัญมากในการดำรงชีวิต บุคคลที่มีความสามารถในการบริหารจัดการในเรื่องใดๆ ก็ย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จในเรื่องนั้นๆ เช่น นักเรียน นักศึกษา ที่สามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับการเรียนของตนเอง สามารถบริหารจัดการเวลาในการอ่านหนังสือ ทำการบ้านและภารกิจทั้งหลายได้ดี ก็ย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนมากกว่าผู้ที่ไม่รู้จักการบริหารจัดการที่ดี

4. แนวคิดเกี่ยวกับการทำงาน การทำงานใดๆ จะให้ได้ผลตามต้องการนั้น ต้องอาศัยคุณสมบัติหลายประการ เช่น

4.1 ความขยัน อดทน ไม่ทอดทิ้ง

4.2 ความสามัคคี และการรวมกลุ่ม

4.3 ความใฝ่รู้ในการแสวงหาและศึกษาข้อมูลและความรู้

4.4 การอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลกัน

5. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา มนุษย์เป็นผู้ที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาขึ้นไปได้เรื่อยๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด หากบุคคลตระหนักถึงศักยภาพนี้ ก็จะเป็นพลังผลักดันให้ตนเองมีการพัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ

6. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการได้รับความร่วมมือ การได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของกลุ่มคน ยิ่งมาก ยิ่งกว้าง ก็จะทำให้ระดับการพัฒนายิ่งสูง หรืออีกนัยหนึ่งกล่าวได้ว่า การพัฒนาจะทำได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นกับความมากน้อยของการมีส่วนร่วมของสมาชิกในสังคม/ชุมชนนั้น

7. แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎี การประยุกต์ใช้ความรู้ใดๆ จึงต้องดูให้เหมาะสมกับความต้องการ ความจำเป็น สภาพแวดล้อม และปัจจัยต่างๆ มิใช่เพียงเห็นว่าเป็นทฤษฎีที่ได้รับความนิยมก็ลงมือทำ

แนวคิดทั้ง 7 ประการดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำมาประกอบกันแล้ว พบว่ามีแก่นสาระที่เป็นหลักสำคัญ อยู่ 4 ประการ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่งว่า ประเด็นสำคัญทั้ง 4 ประการนั้น กลายเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิต หรือดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการดำรงชีวิต กระบวนการดังกล่าวคือ

### 1. การพึ่งตนเอง

คุณสมบัติประการแรกที่มีมนุษย์ทุกคนควรจะทำ คือ การพึ่งตนเอง ได้แก่ การไม่มุ่งที่จะพึ่งพาคนอื่น ก่อนที่จะลงมือพึ่งตนเอง หรือการรอคอยแต่จะให้ผู้อื่นมาช่วยโดยตนเอง ไม่ยอมทำอะไร การที่บุคคลจะพึ่งตนเองได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในตนเอง หากขาดความรู้สึกรับผิดชอบในตนเองแล้วก็จะขาดจิตสำนึกในการพึ่งตนเอง บุคคลที่สามารถพึ่งตนเองจะมีชีวิตที่เป็นอิสระไม่ตกอยู่ในอำนาจหรือถูกบีบบังคับโดยผู้อื่น การพึ่งตนเองตนเองกับชีวิตที่มีอิสรภาพจึงเป็นของคู่กันโดยปริยาย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสเกี่ยวกับหลักการพึ่งตนเอง สรุปดังนี้ (รงค์ ประพันธ์พงษ์, 2550 : 38)

1. พึ่งตนเองทางจิตใจ หมายถึง คนที่มีจิตใจเข้มแข็ง ต่อสู้ชีวิตด้วยความสุจริตธรรม แม้ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต แต่ก็มิได้ท้อแท้
2. พึ่งตนเองทางสังคม หมายถึง การสร้างชุมชน หรือสังคมด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูลกันทุกคนทำหน้าที่อย่างเต็มที่ เพื่อให้งานรุดหน้าพร้อมเพรียงกัน
3. พึ่งตนเองทางทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การส่งเสริมความสามารถของผู้คนในท้องถิ่นในการแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. พึ่งตนเองทางเทคโนโลยี หมายถึง การส่งเสริมให้มีการศึกษาทดลอง และทดสอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีใหม่ๆ และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม
5. พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ หมายถึง สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น แม้ไม่มีเงินก็ยังมีทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น ข้าว ผัก ปลา และผลไม้เพื่อการยังชีพ และสามารถนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจต่อไป

### 2. การทำงานและการแก้ปัญหา

เมื่อบุคคลเกิดจิตสำนึกมีความรับผิดชอบในตนเองแล้ว พร้อมทั้งจะพึ่งตนเองแล้ว บุคคลนั้นก็ต้องลงมือกระทำการอันจะช่วยให้ตนเองได้ในสิ่งที่ชีวิตต้องการ การทำงานหรือลงมือปฏิบัติ จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญอันดับต่อมา บุคคลใดจะสามารถประกอบกิจการงานให้ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังได้ จะต้องมีความขยัน อดทนไม่ท้อถอย สามารถที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนั้นยังจะต้องมีทักษะ การบริหารจัดการกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตให้ประสบผลสำเร็จ เมื่อบุคคลมีการลงมือปฏิบัติขยายไปสู่การรวมกลุ่ม และได้รับความร่วมมือจากชุมชนหรือคนอื่นมากขึ้น ผลประโยชน์ที่จะได้รับก็จะเพิ่มพูนขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

### 3. การแสวงหาความรู้เพื่อใช้ในการทำงาน

ในการทำงานใดๆ ให้ได้ผล การแสวงหาข้อมูลและความรู้เพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการปฏิบัติโดยขาดความรู้ อาจทำให้เสียเวลาและทรัพยากรมาก และอาจไม่ประสบผลสำเร็จ การศึกษาหาความรู้ที่จำเป็นต่อการทำงาน ไม่ว่าจะจากผู้รู้หรือแหล่งความรู้อื่นๆ จะช่วยให้การทำงานของบุคคล ก้าวหน้าและได้ผลมากขึ้นหรือพูดง่าย ๆ ว่าทฤษฎีเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติ และในขณะเดียวกันการปฏิบัติ ก็ส่งผลให้ทฤษฎีหรือข้อความ ขยายตัวออกไป ดังนั้นการปฏิบัติตน และทฤษฎีหรือข้อความ จึงเป็นกระบวนการที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน และส่งผลต่อกันและกันเสมอ

#### ความหมายของความรู้

ความรู้ อาจได้มาโดยการศึกษา ประสบการณ์ ทักษะ อบรม การดูงาน หรืออื่นๆ โดยความรู้ อาจเกิดจากการค้นหา ค้นคว้า ค้นพบ ได้เห็น ได้ฟังของแต่ละคน เมื่อเวลาผ่านไป ความรู้จะเกิดการสะสมเพิ่มพูนมากขึ้น ความรู้หากไม่ใช้หรือปล่อยให้ผ่านไปโดยไม่มีการทบทวน หรือประยุกต์ก็ จะเกิดการลืมหรืออาจสูญหาย การมีความรู้แล้วไม่เผยแพร่ หรือปกปิดซ่อนเร้นไว้ อาจเป็นประโยชน์ในช่วงเวลาอันสั้น แต่จะเป็นผลเสียในระยะยาว ทั้งกับตัวองค์กร หรือประเทศชาติ ความรู้คือพลังที่อยู่ในตัวของทุกคนที่ไม่สามารถถ่ายทอดผ่านพันธุกรรมได้ ผู้ใดมีความรู้มากก็สามารถมีพลังมากสามารถตัดสินใจได้ถูกต้อง และทำงานให้สำเร็จได้โดยง่าย ความรู้ถือว่าเป็นทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Asset) ที่มีมูลค่าสูงและมักเป็นคุณค่า ที่ถูกมองข้ามและไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควรในประเทศที่กำลังพัฒนา ความรู้ที่มีคุณค่า คือความรู้ที่ตรงกับการนำไปประยุกต์ใช้งานหรือใช้ประโยชน์ในเวลาและโอกาสจังหวะที่เหมาะสม ความรู้ของผู้ด้อยพัฒนาคือการมองเห็นการมีใบปริญญาหรือใบรับรองความรู้มาประดับบารมี ไม่ได้ศึกษาหรือเรียนรู้เพื่อการมีปัญญา โดยหากได้มีการเรียนรู้ในเรื่องใดแล้ว สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ได้อย่างเหมาะสม จึงถือว่ามีความรู้ มีความสามารถ ความรู้มีอยู่รอบตัวของทุกคน อยู่ที่ว่าจะสนใจหรือใส่ใจเก็บมาใช้ ซึ่งแหล่งความรู้ที่พบเห็น เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ ป้ายโฆษณา การพูดคุย หนังสือ เป็นต้น (ภารดร จินดาวงศ์, 2549 : 4 – 5)

#### การจัดการความรู้

การจัดการความรู้ เป็นทั้งวิทยาศาสตร์ และศิลปะศาสตร์ที่ผสมผสานกัน โดยยากที่จะใช้คำจำกัดความที่ชัดเจน แต่อาจสรุปให้เกิดความเข้าใจง่าย ๆ คือ การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อน ในการที่จะนำความรู้ที่มีอยู่มาสร้าง ขยายผล แบ่งปัน จัดเก็บ และใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งการจัดการความรู้ นั้นเมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับบุคลากรทางการศึกษา ย่อมเกิดผลดีทางด้านการจัดการ เพราะการจัดการความรู้ นั้นเป็นระบบสากล สามารถนำไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ประยุกต์ใช้ได้กับทุกองค์กร และสร้างความเป็นสากลให้กับวงการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา การจัดการความรู้นั้นมีผู้นิยามความหมายไว้หลายบริบท ซึ่งสามารถอธิบายความหมายไว้ดังนี้ (การดร จินดาวงศ์, 2549 : 6 – 8)

การจัดการความรู้อาจเกิดขึ้นได้โดยบังเอิญ โดยไม่มีขั้นตอนหรือการวางแผนที่เป็นระบบ แต่ความเป็นไปได้ในลักษณะโชคช่วยก็มีความเป็นไปได้น้อย ซึ่งไม่ใช่ความมั่นคงถาวรที่เพียงพอ สำหรับการบริหารในองค์กร การทำให้ความรู้เกิดขึ้น ต้องทำแบบเชิงรุกจึงจะเห็นผล

การจัดการความรู้ต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นในองค์กร เพราะในโลกปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ อยู่ในสภาพล้น หากจัดการความรู้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมก็จะทำให้องค์กรมีความได้เปรียบในการแข่งขัน

การจัดการความรู้ที่ไม่มีมีสูตรตายตัว วิธีการหรือกระบวนการที่เคยใช้ประสบผลสำเร็จและได้ผลดีในองค์กรแห่งหนึ่ง มิได้หมายถึงจะได้ผลดีในองค์กรอีกแห่งหนึ่ง และวิธีการหรือกระบวนการที่เคยล้มเหลวในองค์กรแห่งหนึ่งก็ไม่ได้หมายถึงจะล้มเหลวหรือใช้ไม่ได้ตลอดไป

#### กระบวนการพัฒนาความรู้

ความรู้เป็นสิ่งที่มิอทธิพลในการที่จะตัดสินใจลงมือปฏิบัติงานหรือไม่ปฏิบัติงานของผู้ที่กำลังนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ โดยพื้นฐานของการทำงานแล้ว ก่อเกิดความรู้ขึ้นมา จะมีลำดับหรือกระบวนการพัฒนาความรู้ คือ

ข้อมูล (Data) จะเป็นข้อเท็จจริง ที่ถูกบันทึกลงไป และยังไม่มีการนำมาแปลความหมายโดยอาจมีจุดประสงค์เพื่อการตรวจสอบ หรือสอบกลับไปว่างานมีปัญหาหรือมีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นบ้าง ถือว่าการบันทึกข้อมูลเป็นเรื่องพื้นฐานที่ต้องจัดทำ เช่น การบันทึกยอดขายในแต่ละครั้ง ระดับปริมาณน้ำฝนในแต่ละวัน เป็นต้น

สารสนเทศ (Information) เป็นข้อมูลที่ผ่านการกลั่นกรอง หรือวิเคราะห์ หรือสังเคราะห์ให้ข้อมูลเกิดการตกผลึก มีการแปลงรูปของบันทึกและข้อมูลให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจมากขึ้น เช่น การรวบรวมยอดขายในแต่ละวัน ว่าช่วงเวลาใด หรือสินค้าใดขายดี มีลูกค้าเข้าร้านค้ามากหรือน้อย ระดับปริมาณของฝนที่ตกในรอบปี ว่าเดือนไหนมีฝนตกชุกหรือฝนตกน้อย เป็นต้น

ความรู้ (Knowledge) จะเป็นสารสนเทศที่มีกระบวนการคิดหรือเรียบเรียงกันจากสารสนเทศต่างๆ แปลงสภาพให้พร้อมใช้งานหรือช่วยในการตัดสินใจกับงานต่างๆ เช่น เมื่อเห็นข้อมูลการขายในแต่ละช่วงเวลาแล้ว ก็ทำการกำหนดจำนวนพนักงานขายให้มีจำนวนมากขึ้น ในช่วงที่ลูกค้าเข้าร้านเยอะ และลดจำนวนพนักงานลงในช่วงที่ไม่มีลูกค้า การวางแผนปลูกพืช ในช่วงที่มีน้ำฝนตกสม่ำเสมอ ทำให้เกิดผลผลิตคุณภาพสูง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ปัญญา (Wisdom) จะเป็นความรู้ที่มีอยู่ มาคิดหรือต่อยอดให้เกิดคุณค่าหรือประโยชน์มากขึ้น เช่น การให้ส่วนลด หรือลดราคาสินค้าเป็นพิเศษในช่วงเวลาที่ลูกค้าเข้าร้านน้อย ทำให้ช่วงเวลาที่ลูกค้าเข้าร้านมากที่สุดถูกเฉลี่ยมาช่วงเวลาที่ลูกค้าเข้าใช้บริการน้อย ช่วยลดปัญหาคำร้องเรียน การรอคิวชำระเงินนานได้ การทำระบบชลประทานในการรองรับหรือจ่ายน้ำ ในช่วงฤดูแล้งไม่ให้ขาดแคลน เป็นต้น

### แหล่งที่มาของความรู้

เมื่อสำรวจสภาพแวดล้อมรอบตัวของทุกคนจะเห็นได้ว่า แหล่งของความรู้ที่มีอยู่ มากหลากหลายประเภท ให้มีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้มาใส่ตัว โดยอาจจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร คู่มือเครื่องจักร โทรทัศน์ Internet เพื่อร่วมงาน ลูกค้า ผู้ชาย ที่ปรึกษา การอบรม การประชุม จนบางครั้งอาจพบกับความรู้ที่ล้นไม่รู้จะนำเอามาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร เช่น หากท่านเคยใช้คอมพิวเตอร์ผ่านโครงข่าย Internet ทำให้การค้นหาข้อมูล โดยใช้โปรแกรมที่ถูกเขียนเป็นข้อมูลค้นหา Website ต่างๆ ก็อาจพบกับจำนวนข้อมูลให้อ่านมากเป็นล้านเรื่อง เป็นต้น

ปัจจุบันแหล่งความรู้มีหลากหลายและเปิดกว้างมากขึ้น ทำให้การเข้าถึงความรู้ทำได้โดยไม่ยาก ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคลากรในองค์กร ที่จะมีการนำเอาความรู้มาใช้ประโยชน์ เพื่อให้เข้าใจในแหล่งของความรู้และการนำเอาความรู้ไปใช้ของแต่ละคนอาจศึกษาได้จากพฤติกรรมในการอ่านหนังสือพิมพ์ จะพบว่าข่าวสารต่างๆ มีอยู่มากมายถ้าจะอ่านใช้เวลามาก ทำให้ผู้อ่านต้อง

1. สนใจข่าวที่เกี่ยวข้องเฉพาะเรื่อง เป็นการระบุถึงความรู้ที่ต้องการให้เกิดความชัดเจน เพราะในปัจจุบันข่าวสารและสารสนเทศ อยู่ในสภาพล้นเกินความจำเป็น
2. อ่านในสิ่งที่สนใจให้เกิดความรู้ เพิ่มความลึกของระดับความรู้และความเข้าใจให้มากขึ้นจาก Know-what เป็น Know-how หรือ Know-why จนกระทั่งสามารถ Care-why ได้
3. เก็บสาระหรือประเด็นที่สำคัญๆ นำความรู้มาเก็บไว้ในตัวเองโดยอาจจดบันทึก Share ข้อมูลไว้เพื่อกัน Explicit Knowledge หรือจดจำความรู้ไว้เป็น Tacit Knowledge ประจำตัว
4. นำเอาความรู้มาใช้ประโยชน์ ความรู้ทั้งประเภท Explicit Knowledge และ Tacit Knowledge จะถูกนำมาใช้สนทนาหรือขยายความเพิ่มเติมเกิดประโยชน์ต่อผู้ที่ได้เข้ามาแลกเปลี่ยนความรู้

ดังนั้นการจัดการความรู้ให้ได้ผล ผู้ที่เกี่ยวข้องในองค์กรจึงอาจต้องกำหนดแหล่งเรียนรู้ที่องค์กรจำเป็นต้องเข้าถึง และสร้างแหล่งความรู้เหล่านั้นให้มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่

## เครื่องมือที่ใช้ในการเข้าถึงความรู้

กลุ่มเครื่องมือที่เข้าถึงความรู้ จะเหมาะเมื่อนำไปใช้กับความรู้ประเภทที่ทำให้มองเห็นได้ชัดเจน โดยมีเครื่องมือ เช่น

1. การเก็บความรู้เป็นเอกสาร เมื่อมีการพบความรู้หรือปัญหาใดๆ ทั้งที่เกิดขึ้นภายในหรือภายนอกองค์กรก็ให้มีการจดบันทึกไว้ มีการสรุปข้อมูลเพื่อแปลงเป็นสารสนเทศ นำเอาแบบปฏิบัติที่ดีมาใช้อ้างอิง
2. การใช้วิธีการเล่าเรื่อง ให้มีการนำเสนอและเล่าเรื่องต่างๆ ที่น่าสนใจโดยการเล่าเรื่องนี้อาจทำเป็นประจำหลังทำงานมีการบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ไว้ หรืออาจอัดเป็นข้อมูล หรือบันทึกลงในเอกสาร
3. สมุดหน้าเหลือง นำความรู้หรือผลงานต่างๆ มารวบรวม แยกกลุ่ม ดัชนี ตามความเหมาะสม เพื่อให้ผู้สนใจสามารถค้นหา หรือเข้าถึงได้ง่าย คล้ายกับกับสมุดหน้าเหลืองของโทรศัพท์
4. ฐานความรู้อิเล็กทรอนิกส์ มีการบันทึกหรือเก็บข้อมูลเข้าระบบเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร อาจอยู่ในรูปแบบของฐานข้อมูลที่เปิดสู่ภายนอก เช่น ให้ลูกค้าหรือผู้ขาย หรือผู้สนใจได้สามารถเข้าถึง

## 4. การพัฒนาตนเองและคุณภาพชีวิต

เมื่อบุคคลมีความรับผิดชอบที่จะพึ่งตนเอง และลงมือทำโดยอาศัยความรู้ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ และหากมีปัญหากเกิดขึ้น ก็สามารถที่จะศึกษาหาวิธีการที่จะมาแก้ปัญหาต่างๆ ได้ การปฏิบัติก็จะเกิดผล บุคคลก็จะเกิดการพัฒนาทั้งทางด้านคุณภาพชีวิตและคุณสมบัติส่วนตัว ผลที่เกิดจากการทำงาน นอกจากจะสามารถนำไปเลี้ยงชีวิตแล้ว บุคคลยังเกิดความชำนาญจากการลงมือกระทำ และมีความรู้เพิ่มพูนขึ้น ทั้งจากประสบการณ์การทำงาน และการศึกษาหาความรู้ขณะทำงาน ซึ่งจะเป็นปัจจัยช่วยให้บุคคลนั้นสามารถคิดและทำในสิ่งต่างๆ ได้มากขึ้นและดีขึ้น จึงกล่าวได้ว่า บุคคลเกิดการพัฒนาตนเองและคุณภาพชีวิต จากการพึ่งตนเอง การทำงาน และการแสวงหาความรู้มาใช้ในการทำงาน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สุทธิ ทานตวนิช ที่กล่าวว่า

การพัฒนาตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคคลเพราะถ้าไม่มีการพัฒนาตนเองแล้ว การพัฒนาผู้อื่นย่อมไม่ได้ผล มีหลายวิธีการที่บุคคลจะเลือกพัฒนาตนเองคือ (สุทธิ ทานตวนิช, 2532 : 70 – 72)

1. มีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเอง
2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดกับผู้อื่น
3. ศึกษาหาความรู้จากเอกสารวิชาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบาย และโครงการของงานที่อยู่ในการรับผิดชอบโดยตรงและที่เกี่ยวข้อง
5. ติดตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆ ทางสื่อมวลชน
6. เข้าร่วมสัมมนาเมื่อมีโอกาส
7. หาโอกาสเป็นผู้นำอภิปรายและเป็นวิทยากรบรรยายในบางโอกาส
8. เป็นสมาชิกขององค์การทางวิชาการที่น่าสนใจ
9. หาโอกาสไปศึกษาดูงานที่อื่นบ้าง
10. หาโอกาสเข้าศึกษาในบางวิชาจากสถาบันการศึกษาชั้นสูง
11. เป็นสมาชิกสมาคมที่น่าสนใจ

วิน เชื้อโพธิ์หัก (2537 : 20 – 22) กล่าวว่า การพัฒนาตนเอง เป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ต้องมีความตั้งใจที่จะพัฒนาตนเองให้ทันต่อเหตุการณ์ แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดแบบกันเอง ศึกษาหาความรู้จากเอกสารวิชาการต่างๆ ติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับนโยบาย และโครงการของงานที่อยู่อย่างมีความรับผิดชอบ ติดตามความเคลื่อนไหวเหตุการณ์ต่างๆ จากสื่อสารมวลชน ศึกษาเพิ่มเติมในสถานศึกษาและคบหาสมาคมกับผู้มีความรู้

### คุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางและมีขอบเขตไม่ค่อนแน่นอน ขึ้นอยู่กับการพิจารณาและความรู้ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เนื่องจากปัจจุบันคุณภาพชีวิตได้รับการกำหนดให้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาทุกด้านจึงมุ่งไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากร คำนิยามหรือความหมายของคุณภาพชีวิตจึงได้รับการอธิบายหรือตีความกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งมีส่วนที่คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันดังนี้

วัลเลส (นิศารัตน์ ศิลปเดช, 2539 : อ้างอิงจาก : Wallace, 1974 : 6) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตหมายถึง องค์ประกอบทั้งหลายที่ให้ความพึงพอใจ แก่บุคคลทั้งทางร่างกาย และจิตใจในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

สต็อกเดล (นิศารัตน์ ศิลปเดช, 2539 : อ้างอิงจาก : Stockdale) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้ว่า “คุณภาพชีวิตไม่ได้เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการกินอยู่ดีทางด้านวัตถุเพียงอย่างเดียว แม้ว่าปัจจัยการครองชีพขั้นพื้นฐานนั้นมีความจำเป็นก็ตาม แต่คุณภาพชีวิตจะต้องประกอบด้วยสุขภาพทางจิต (Psychological Health) ความสามารถในการสร้างสรรค์ (Creativity) ความมีศักดิ์ศรี (Dignity) การได้รับการยอมรับ การรู้สึกว่าเป็นที่รักของคนอื่น การปราศจากความกลัวและความกังวล”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยูเนสโก (UNESCO, 1978 : 89) ได้สรุปความคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้ว่า "คุณภาพชีวิตเป็นความรู้สึกของการอยู่อย่างพึงพอใจ (มีความสุข มีความพอใจ) ต่อดังต่อไปนี้ประกอบต่างๆ ของชีวิต ซึ่งมีส่วนสำคัญมากที่สุดของบุคคล"

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าคุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพการดำรงชีวิตที่บุคคลเกิดความ สุขทางร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนอง ความต้องการในด้านต่างๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม

ความสุขทางกาย ที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจได้นั้น คือลักษณะที่บุคคลมีสิ่งต่างๆ สนองความต้องการด้านร่างกายได้อย่างเหมาะสม กับสภาพและฐานะของตน ซึ่งได้แก่ การมีอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ

ความสุขทางจิตที่จะช่วยให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในชีวิตนั้น คือ ลักษณะที่บุคคลมีความรัก ความอบอุ่น และความมั่นคงในจิตใจ ได้รับการยอมรับและยกย่องจากผู้อื่น เกิดความภาคภูมิใจและนับถือตนเอง คิดและทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

#### องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตในระดับบุคคล

1. ความสมบูรณ์ด้านร่างกายและสติปัญญา หมายถึง การที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้น จะต้องมีความเป็นปกติของร่างกายและสติปัญญาเป็นพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ การมีอวัยวะต่างๆ ของร่างกายสมบูรณ์ครบถ้วน มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง มีพลังกำลังที่สามารถทำกิจกรรมงานได้ดี เช่นเดียวกับคนอื่น ๆ มีระดับการพัฒนาของสติปัญญาเป็นปกติ สามารถศึกษาเล่าเรียน คิดไตร่ตรองหาเหตุผลต่างๆ รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

2. ความสมบูรณ์ด้านจิตใจและอารมณ์ หมายถึง การเป็นผู้มีจิตใจที่ดี มีอารมณ์แจ่มใสมั่นคง ไม่แปรปรวน หงุดหงิดโมโหง่าย จิตใจมีคุณธรรม ไม่อิจฉาริษยา หรือเคียดแค้น พยาบาทผู้อื่น เป็นผู้มองโลกในแง่ดี มีความโอบอ้อมอารี พร้อมทั้งจะช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก หรือเดือดร้อนเสมอ การมีพื้นฐานด้านจิตใจและอารมณ์ที่ดี จะช่วยให้บุคคลเกิดความสุขและความสงบในการดำรงชีวิต

3. ความสมบูรณ์ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเป็นคนที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไป อันเนื่องมาจากการมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการปรับตัวยอมรับความสามารถและความสำคัญของผู้อื่น ตลอดจนสิ่งอื่นๆ ที่อยู่รอบตัว ดังนั้นจึงเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของบุคคลและสิ่งแวดล้อม และคิดจะปรับปรุงพัฒนาให้สิ่งแวดล้อมเหล่านั้นคงคุณค่าและประโยชน์ต่อไป จะยอมให้เกิดความเสียหาย หรือมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมบ้างก็เพียงส่วนน้อยที่สุด การมีความสมบูรณ์ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้บุคคลมีชีวิตที่เหมาะสมกลมกลืน และเข้ากันได้กับสังคมและสิ่งแวดล้อมของตน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



4. ความสมบูรณ์ด้านปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต หมายถึง ความสามารถที่จะ จัดหาสิ่งจำเป็นต่างๆ ที่จะช่วยให้ชีวิตดำรงอยู่ได้อย่างดี ตามฐานะของตนเอง ตลอดจน สภาพของ สังคม เศรษฐกิจ และยุคสมัย ปัจจัยจำเป็นเหล่านี้ ได้แก่ปัจจัย 4 ซึ่งมีอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดจนการได้รับการศึกษา การพักผ่อน ฯลฯ ซึ่งบุคคลจำเป็นต้องจัดหาหรือจัดให้มีขึ้นตามความจำเป็นโดยสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม ของตน การมีปัจจัยในการดำรงชีวิตที่ดีและพอเพียง ย่อมช่วยให้บุคคลมีความสะดวกสบาย ไม่ลำบากขัดสน และยอมนำมาซึ่งความสุขและความพึงพอใจในชีวิต

สรุปได้ว่า องค์ประกอบทั้ง 4 ประการข้างต้น ล้วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และเป็นพื้นฐานที่ส่งผลต่อเนื่องกันนำไปสู่คุณภาพชีวิตของบุคคล (นิคาร์ตัน ศิลปะเดช, 2539 : 66 – 68)

## การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

### 1. การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรินั้น แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลทั่วไป และระดับเกษตรกร (มหาวิทยาลัยแม่โจ้, 2548 : ออนไลน์) อธิบายได้ ดังนี้

1.1 เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลทั่วไป หมายความว่า ความสามารถในการ ดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างพอประมาณตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญ ไม่หลงไหลไปตามกระแสวัตถุนิยม มีอิสรภาพในการประกอบอาชีพ เดินทางสายกลางทำกิจกรรม ที่เหมาะสมกับตนเอง และสามารถพึ่งตนเองได้

1.2 เศรษฐกิจพอเพียงระดับเกษตรกร หมายความว่า เศรษฐกิจเพื่อการเกษตรที่เน้น การพึ่งพาตนเอง เกษตรกรจะใช้ความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการที่ดิน โดยเฉพาะ แหล่งน้ำ และกิจกรรมการเกษตรได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และความต้องการ ของเกษตรกรเอง ด้วยการนำเรื่องทฤษฎีใหม่ขั้นที่หนึ่ง คือ ฐานการผลิตความพอเพียงมาใช้ในไร่นา ของตนเอง โดยเริ่มจากการผลิต จะต้องทำในลักษณะพึ่งพาอาศัยทรัพยากรในไร่นา และ ทรัพยากรธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ให้มีความหลากหลายของกิจกรรมทางเกษตรในไร่นา มีกิจกรรม เกื้อกูลกัน กิจกรรมเสริมรายได้ ใ้แรงงานในครอบครัวทำงานเต็มทีลดต้นทุนการผลิต ตลอดจน การผสมผสานกิจกรรมการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์และการทำประมงในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด



การดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง "การกู้เงินที่นำมาใช้ในสิ่งที่ไม่ทำรายได้มันไม่ดี อันนี้เป็นข้อสำคัญเพราะว่าถ้ากู้เงินและทำให้มีรายได้ ก็เท่ากับทำให้ใช้หนี้ได้ ไม่ต้องติดหนี้ ไม่ต้องเดือดร้อน ไม่ต้องเสียเกียรติ" (พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2541)

การมีความสุขในชีวิตของคนแต่ละบุคคลไม่ใช่เรื่องที่ไม่สามารถกระทำได้ แต่แต่ละบุคคลสามารถมีความสุขในวิถีทางหรือการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันทั้งนั้น แต่ถ้าบุคคลใดมีการดำเนินชีวิตที่ไม่เหมาะสมหรือเลือกใช้วิธีผิดในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นแนวทางการสร้างความสุขให้กับชีวิตนั้น บุคคลนั้นก็อาจจะหลงทางหรือไม่อาจจะพบกับความสุขในชีวิตได้เลย

การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงหลักการ 3 ประการ ดังนี้

1. ความพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล
3. การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

โดยการดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียงที่ดีจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม ตลอดจนต้องเป็นคนดี มีความอดทน พากเพียร

ความพอประมาณ หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิต การดำเนินธุรกิจอย่างพอเพียงตามความสามารถ และศักยภาพของคนที่อยู่ และต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลที่เหมาะสม ตลอดจนพึงนึกถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็นการเตรียมความพร้อม ความรู้ ที่จะรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลง

## 2. การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2548 : ออนไลน์)

ยึดความประหยัด ดัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสว่า...ความเป็นอยู่ที่ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง

ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสว่า...ความเจริญของคนทั้งหลายย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพของตนเป็นหลักสำคัญ

2.3 ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในทางการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสว่า...ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึงความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น

2.4 ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางในชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องชวนขยายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ทำให้ความชัดเจนว่า...การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้ และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้าที่มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่ง และขั้นต่อไป ก็คือให้มีเกียรติว่าเย็นได้ด้วยตนเอง

2.5 ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดีลดละสิ่งชั่วกิเลสให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนมากไม่ใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากละอายต่อแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชโองการว่า...พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลด พยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษา และเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้น ให้งอกงามสมบูรณ์ขึ้น

ทรงย้ำเน้นว่าคำสำคัญที่สุด คำว่า "พอ" ต้องสร้างความพอที่สมเหตุสมผลให้กับตัวเองให้ได้ และเราก็จะพบกับความสุข

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2547 : 79 - 80) กล่าวว่า การจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลในการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องเริ่มต้นจากการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องว่าเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร และมีหลักการสำคัญอะไรบ้างที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในภาคปฏิบัติ ตลอดจนเห็นถึงประโยชน์จากการที่จะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ จึงจะเกิดความสนใจที่จะทดลองนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต และหลังจากที่มีความเข้าใจอย่างถูกต้องแล้วก็จำเป็นต้องทดลองนำมาประยุกต์ใช้กับตนเองทั้งในชีวิตประจำวันและการดำเนินชีวิตต่างๆ ร่วมกับผู้อื่น โดยคำนึงถึงการพึ่งตนเองเป็นเบื้องต้น การกระทำอะไรที่ไม่สุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่ง การใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำต่างๆ การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในด้านต่างๆ เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และไม่ทำอะไรที่เสี่ยงจนเกินไป จนทำให้ตนเองหรือคนรอบข้างเดือดร้อนในภายหลัง การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ความซื่อสัตย์ ความไม่โลภ ความรู้จักพอ ความขยันหมั่นเพียร การไม่เบียดเบียนกัน การรู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม การที่จะสร้างภาวะความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้นั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำเป็นที่จะต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้ที่ผ่านกระบวนการไตร่ตรองและเรียนรู้จากการปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างผู้ที่มีความสนใจร่วมกัน จะทำให้สามารถตระหนักถึงประโยชน์ และความสุขที่จะได้รับจากการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ แล้วเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน น้อมนำเอาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป

จิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสุข ที่เกิดจากความพอใจในการใช้ชีวิตอย่างพอดี และรู้จักระดับความพอเพียง จะนำไปสู่การประกอบสัมมาชีพหาเลี้ยงตนเองอย่างถูกต้อง ไม่ให้อวดอยากจนเบียดเบียนตนเอง หรือไม่เกิดความโลภจนเบียดเบียนผู้อื่น แต่มีความพอเพียงที่จะคิดเผื่อแผ่แบ่งปันไปยังคนอื่น ๆ ในชุมชนหรือองค์กร และสังคมได้ อย่างไรก็ตามระดับความพอเพียงของแต่ละคนอาจจะไม่เท่ากัน หรือความพอเพียงของคนคนเดียวกัน แต่ต่างเวลากันก็อาจเปลี่ยนแปลงไปได้แล้วแต่เงื่อนไขภายในและภายนอก ตลอดจนสภาวะแวดล้อมที่มีผลต่อความพอเพียง

สรุปได้ว่า การดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงจะเกิดผล คือ จักนำไปสู่การดำรงชีวิตที่สมดุลมีความสุขตามอัตภาพ การพัฒนาเศรษฐกิจของตนเองและประเทศชาติมั่นคง รวมถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมเกิดความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน การที่คนเราทุกคนจะมีจิตใจที่ปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับบุคคลคนนั้นเป็นสำคัญ อาจเกิดจากจิตสำนึก เกิดจากพฤติกรรม หรือนิสัยส่วนตัวในการจะปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง หากบุคคลใดสามารถปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้แล้ว จะทำให้บุคคลนั้นมีชีวิตที่มีแต่ความพอดี พอประมาณ อยู่ในสังคมได้ง่ายและมีความสุข มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว สามารถปรับตัวรับกับการเปลี่ยนแปลงได้ทันเวลา สามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยคนอื่น และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงนี้ จะส่งผลให้ชีวิตมีความสุข หรือมีความพึงพอใจในชีวิตเพิ่มมากขึ้น

### หนทางไปสู่เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้หลักพุทธธรรม

การที่ "คน" จะดำเนินชีวิตไปสู่เศรษฐกิจพอเพียงได้นั้น สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ คนจะต้องพัฒนาจิตใจให้ละเลิกดจากกิเลสตัณหา โดยใช้หลักพุทธธรรม ซึ่งมุ่งเน้นให้เข้าใจธรรมชาติของโลก และชีวิตให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้สังคมนำสู่ความสุข โดยนำหลักพุทธธรรม 3 ประการ คือ ไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นองค์ความรู้ที่ครอบคลุมการดำรงชีวิตทุกด้าน เพื่อฝึกฝนและปัญญาให้คนเป็นคนโดยสมบูรณ์ทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และสติปัญญา

**ด้านพฤติกรรมและวิถีชีวิต** ได้แก่ วินัย ตลอดจนการทำมาหากินเลี้ยงชีพเป็นระดับที่ปรากฏของการแก้ปัญหา และวิธีปฏิบัติในการผลิตและบริโภคแข่งขันและอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อม

**ด้านจิตใจ** เช่น พัฒนาคุณธรรม ความเข้มแข็ง มั่นคงของจิตใจ และสภาพจิตใจที่ตั้งงาม รวมทั้งความสุข

**ด้านปัญญาหรือปรีชาญาณ** คือ ความรู้ ความเข้าใจต่างๆ รวมทั้งแนวคิด ทศนคติ และค่านิยม

**หลักไตรสิกขา** คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ถือเป็นระบบการศึกษาที่ทำให้บุคคลพัฒนาอย่างมีบูรณาการ และให้มนุษย์เป็นองค์รวมที่พัฒนาอย่างมีคุณค่า

**การพัฒนาศีลสิกขา** เป็นการฝึกฝนในด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมเคยชิน เครื่องมือในการฝึกศีล คือ วินัย วินัยเป็นจุดเริ่มต้นในกระบวนการศึกษาและพัฒนาคน ให้มีความประพฤติดีทั้งกายและวาจา เป็นข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม เว้นจากความชั่ว และพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้ที่มีวาจาชอบ คือ มีสัมมาวาจา พูดจารู้จักกาลเทศะ สามารถใช้วิถีชีวิตที่ถูกต้องดีงาม มีการงานชอบ คือ มีสัมมากรรม มั่นคง และมีอาชีพชอบ คือ สัมมาอาชีพะ สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพได้อย่างดีมีสุข

**การพัฒนาจิตสิกขา** เป็นการฝึกฝนในด้านจิต หรือระดับจิตใจให้มีความตั้งมั่นแห่งจิต เพื่อให้ใจสงบแน่วแน่ ไม่ฟุ้งซ่าน จิตต้องกำหนดแน่วแน่ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะเป็นการพัฒนาคุณสมบัติต่างๆ ของจิตทั้งในด้านคุณธรรม เช่น ความมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ในด้านความสามารถของจิตใจ เพิ่มพูนความสามารถทางจิตใจ มีความเพียรพยายามชอบ คือ มีสัมมาเจตนา ฝึกฝนตนเองให้มีสติระลึกรู้ชอบ หมายถึง สัมมาสติ รู้ตนเองตลอดเวลา และมีความตั้งใจชอบ คือ มีสัมมาสมาธิ มีจิตใจมั่นคง ตั้งใจ และมุ่งมั่นทำสิ่งใดให้สำเร็จได้

**การพัฒนาปัญญาสิกขา** เป็นการฝึกหรือพัฒนาในด้านความรู้ ความจริง เริ่มตั้งแต่ความเชื่อ ความเห็น ความรู้ ความเข้าใจ ความหยั่งรู้เหตุผล การรู้จักวินิจฉัย ไตร่ตรอง ตรวจสอบ คิดการต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ มีความเห็นชอบ คือ มีสัมมาทิฐิ บุคคลที่มีสัมมาทิฐิจะเป็นผู้ที่คิดถูก ทำถูก พูดถูก การเป็นบุคคลที่มีความดำริชอบ คือ สัมมาสังกัปปะ

เมื่อพัฒนาให้มนุษย์เป็นคนดีได้แล้ว เขาจะมีความประพฤติดีทั้งกายและวาจา มีวินัย ต่อตัวเอง รู้จักกาลเทศะ ประกอบอาชีพอย่างสุจริต มีความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีสติรู้ตนตลอดเวลา มีจิตใจมั่นคงและมุ่งมั่น มีความรู้เข้าใจ มีวิจาร์ญาณ สามารถแยกแยะสิ่งดีชั่ว สิ่งที่ดีควรทำหรือไม่ควรทำ ตั้งอยู่ในเหตุและผล รู้จักวินิจฉัยไตร่ตรอง สามารถที่จะดำรงชีวิตให้อยู่อย่างถูกต้องและดีงาม ซึ่งถือว่าเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เมื่อมนุษย์ได้รับการพัฒนาในขั้นนี้



มนุษย์จะลดละจากกิเลส ตัณหา ลดความอยาก มนุษย์ก็จะรู้จักคำว่าพอเพียง พอประมาณ การดำรงชีวิตของมนุษย์ก็อยู่ในความพอเพียง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ตั้งอยู่ในความมีเหตุผล คำนึงถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำอย่างรอบคอบ เตรียมพร้อมที่จะรับสภาพสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งเป็นการสร้าง ความมั่นคงในการดำรงชีวิต เนื่องจากสามารถพึ่งพาตนเองได้ อยู่บนขาของตนเองได้ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น มนุษย์ก็จะอยู่กับสรรพสิ่งในโลกด้วยความเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ไม่เบียดเบียนทำลายล้าง ทุกสิ่งในโลกก็จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ส่งผลให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภรรณีการ์ ซีใจงาม (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาค่านิยมในการดำเนินชีวิตและการดำเนินชีวิตของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูเพศชายและครูหญิงมีการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยครูหญิงมีการดำเนินชีวิตสูงกว่าครูชาย ซึ่งเนื่องจากธรรมชาติแล้วเพศชายและครูหญิงมีความแตกต่างกันโดยพื้นฐาน ทั้งโครงสร้างร่างกาย ด้านจิตใจ และความสนใจตามธรรมชาติ และการปลูกฝังของสังคมไทยที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศชายและครูหญิง จึงทำให้มีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน

2. ระดับการศึกษา พบว่า ครูมีระดับการศึกษาต่างกัน มีการดำเนินชีวิตของครูไม่ต่างกัน เนื่องจากสภาพการทำงานที่คล้ายกัน

3. ประสบการณ์ในอาชีพครู พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในอาชีพครูที่ต่างกัน มีการดำเนินชีวิตของครูแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในอาชีพครู 10 ปีขึ้นไป มีการดำเนินชีวิตครูสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในอาชีพครูต่ำกว่า 5 ปี และครูที่มีประสบการณ์ในอาชีพครู 10 ปีขึ้นไป มีการดำเนินชีวิตครูสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในอาชีพครู 5-10 ปี โดยที่ครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี มีการดำเนินชีวิตของครูไม่แตกต่างกัน สรุปว่าประสบการณ์ในอาชีพครูมีผลให้การดำเนินชีวิตของครูสูงขึ้น

อรสุดา เจริญรัต (2543) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเกิดขึ้น การดำรงอยู่และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า เงื่อนไขสำคัญที่สุดของการเกิดขึ้น การดำรงอยู่และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ การที่ชุมชนหรือหมู่บ้านยังคงมีอำนาจในการควบคุมดูแลจัดการทรัพยากรต่างๆ ของตนเอง อำนาจดังกล่าวนับเป็นรากฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ล้มค้ำยี่ที่นำไปสู่การสร้างและพัฒนาระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการดำรงชีวิตด้านต่างๆ ในรูปแบบของบรรทัดฐานของหมู่บ้านที่ปรากฏอยู่ในจารีต ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ หรือพิธีกรรม ซึ่งเป็นผลเชื่อมโยงจากอิทธิพลของโลกทัศน์และระบบคุณค่าของชุมชน บัจฉัยดังกล่าวเป็นสาเหตุที่ทำให้เศรษฐกิจพอเพียงสามารถปรับตัวไปตามบริบทของสังคมที่เปลี่ยนผ่านจากสังคมประเพณีเข้าสู่สังคมทันสมัยอย่างมีประสิทธิภาพ

ศรันย์ ชัยวงษา (2545) ได้ทำวิจัยเรื่อง บัจฉัยที่ส่งผลต่อแบบแผนการดำเนินชีวิตของข้าราชการครูที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. บัจฉัยทางด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อแบบแผนการดำเนินชีวิตของข้าราชการครูที่กู้ยืมเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรุงเทพมหานคร
2. ระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์ต่อแบบแผนการดำเนินชีวิตของข้าราชการครูที่กู้ยืมเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะการศึกษาของครูนั้นถือว่าอยู่ในระดับสูง ถึงแม้จะมีต่ำกว่าปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี แต่เนื่องจากสถานภาพการทำงาน และการสอนสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้ครูมีระดับการศึกษาต่างกัน มีแบบแผนการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน
3. ประสบการณ์อาชีพครู ไม่มีความสัมพันธ์ต่อแบบแผนการดำเนินชีวิตของข้าราชการครูที่กู้ยืมเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เพราะข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในอาชีพครูบางคนมีแบบแผนการดำเนินชีวิตดี ทั้งนี้เริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับภาระหน้าที่การสอน ไม่ต้องมีความวิตกต่อหน้าที่การทำงาน เริ่มมีความคิดก้าวหน้าในการทำงาน รู้จักดัดแปลงเหตุการณ์ต่างๆ ให้สอดคล้องกับชีวิตได้อย่างเหมาะสม

พระขวัญชัย ศรีพรรณ (2546) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนา โดยใช้การสอนแบบอริยสังข์กับการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนาโดยใช้การสอนแบบอริยสังข์กับการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีการใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

# บทที่ 3

## วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ตามความคิดเห็นของนักศึกษา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการในหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

#### ประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มาจากนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ทั้งหมดที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาเขตชุมพร ทุกชั้นปี รวมทั้งหมดจำนวน 908 คน (ข้อมูลจากงานทะเบียนและประมวลผล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2552)

#### กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มาจากนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร โดยผู้วิจัยทำการสุ่มแบบเจาะจง (Purpoosive Sampling) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 888 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ซึ่งถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ นักศึกษา (ชั้นปี) รายได้ของ ครอบครัว/เดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมตนเอง) รายจ่ายต่อเดือน (ของตนเอง) และ ภูมิฐานะ (ภาค)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร แบบสอบถามนี้เป็นชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ

การกำหนดมาตราส่วนประมาณค่า ผู้วิจัยได้กำหนดค่าระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	ระดับมาก
3	คะแนน	หมายถึง	ระดับปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	ระดับน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสรุปผลเป็นปัจจัยเพิ่มเติมต่อไป

### วิธีการสร้างแบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา กรอบแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารตำรา บทความ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้มีผู้จัดทำไว้แล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สรุปกำหนดขอบข่ายลักษณะสำคัญ นำมาประกอบในการสร้างเป็นแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ซึ่งมีความรู้ความสามารถด้านทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา ความเหมาะสม และความสอดคล้องของข้อคำถาม ถูกต้องด้านภาษา และนำมาปรับปรุงแก้ไข



4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขแล้ว มาจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษา สังกัดคณะอุตสาหกรรมเกษตร และคณะอื่นๆ ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร จำนวน 56 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา เท่ากับ 0.94

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการติดต่อนักศึกษาเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องในแต่ละฉบับ ปรากฏว่าจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 908 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับข้อมูลกลับคืนครบและสมบูรณ์จำนวน 888 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.80

### การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำมาวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลสถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการหาค่าจำนวนความถี่และค่าร้อยละ
2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การศึกษาความคิดเห็นส่วนตัวของตัวผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสรุปผลเป็นปัจจัยเพิ่มเติม วิเคราะห์เนื้อหาโดยการนำข้อคิดเห็นที่คล้ายกันมารวมกันแล้วหาค่าจำนวนความถี่



## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทนค่าเฉลี่ย
S.D.	แทนค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
f	แทนจำนวนความถี่

#### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง ศึกษานักวิจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

#### ตอนที่ 1 ผลการศึกษานักวิจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

1.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักศึกษา ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร จำแนกตาม เพศ อายุ นักศึกษา (ชั้นปี) รายได้ของครอบครัว/เดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมตนเอง) รายจ่ายต่อเดือน (ของตนเอง) และภูมิภาค (ภาค) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลในตารางประกอบการบรรยาย ดังตาราง 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาดูเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 1 สถานภาพทั่วไปของนักศึกษา ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร-  
ลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

ข้อมูล (n = 888)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<b>1. เพศ</b>		
ชาย	675	76.00
หญิง	213	24.00
<b>2. อายุ</b>		
15 – 20 ปี	396	44.60
21 – 25 ปี	485	54.60
26 – 30 ปี	6	0.70
มากกว่า 30 ปี	1	0.10
<b>3. นักศึกษา (ชั้นปี)</b>		
นักศึกษา ชั้นปีที่ 1	317	35.70
นักศึกษา ชั้นปีที่ 2	170	19.10
นักศึกษา ชั้นปีที่ 3	246	27.70
นักศึกษา ชั้นปีที่ 4	155	17.50
<b>4. รายได้ของครอบครัว/เดือน</b>		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	48	5.40
10,000 – 20,000 บาท	129	14.50
20,001 – 30,000 บาท	312	35.10
มากกว่า 30,000 บาท	399	45.00
<b>5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมตนเอง)</b>		
1 – 3 คน	306	34.50
4 – 6 คน	501	56.40
7 – 9 คน	63	7.10
มากกว่า 9 คน	18	2.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



## ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูล (n = 888)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
<b>6. รายจ่ายต่อเดือน (ของตนเอง)</b>		
2,000 – 5,000 บาท	296	33.30
5,001 – 8,000 บาท	295	33.20
8,001 – 11,000 บาท	242	27.30
มากกว่า 11,000 บาท	55	6.20
<b>7. ภูมิลำเนา (ภาค)</b>		
ภาคเหนือ	21	2.40
ภาคกลาง	123	13.80
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	101	11.40
ภาคตะวันออก	82	9.20
ภาคใต้	561	63.20

จากตาราง 1 สถานภาพทั่วไปของของนักศึกษา ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามเพศ พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 675 คน คิดเป็นร้อยละ 76.00 และเป็นเพศหญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 จำแนกตามอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 21 – 25 ปี เป็นจำนวน 485 คน คิดเป็นร้อยละ 54.60 รองลงมาเป็นอายุ ระหว่าง 15 – 20 ปี เป็นจำนวน 396 คน คิดเป็นร้อยละ 44.60 ส่วนอายุมากกว่า 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.10 เมื่อจำแนกนักศึกษาตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นจำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70 รองลงมา เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 เป็นจำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 27.70 ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 155 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 เมื่อจำแนกตามรายได้ของครอบครัว/เดือน พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป เป็นจำนวน 399 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมา มีรายได้ตั้งแต่ 20,001 – 30,000 บาท เป็นจำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 35.10 ส่วนรายได้ของครอบครัว/เดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 48 คน คิดเป็นร้อยละ 5.40 เมื่อจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมตนเอง) พบว่า ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว ตั้งแต่ 4 - 6 คน เป็นจำนวน 501 คน คิดเป็นร้อยละ 56.40 รองลงมา มีจำนวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมาชิกในครอบครัว ตั้งแต่ 1 – 3 คน เป็นจำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 ส่วนจำนวนสมาชิกในครอบครัว น้อยที่สุดคือ มากกว่า 9 คนขึ้นไป จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 เมื่อจำแนกตามรายจ่ายต่อเดือน (ของตนเอง) พบว่า ส่วนใหญ่มีรายจ่ายต่อเดือน(ของตนเอง) ตั้งแต่ 2,000 – 5,000 บาท เป็นจำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 รองลงมามีรายจ่ายต่อเดือน (ของตนเอง) ตั้งแต่ 5,001 – 8,000 บาท เป็นจำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 33.20 ส่วนรายจ่ายต่อเดือน (ของตนเอง) มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มากกว่า 11,000 บาท เป็นจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 6.20

1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวม 3 ด้าน 2 เงื่อนไข และ 1 ปัจจัยพื้นฐาน ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในภาพรวม 3 ด้าน 2 เงื่อนไข และ 1 ปัจจัยพื้นฐาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	( $\bar{X}$ )	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ด้านความพอประมาณ	3.68	0.74	มาก
2. ด้านความมีเหตุผล	3.82	0.72	มาก
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	3.83	0.75	มาก
4. เงื่อนไขความรู้	3.70	0.71	มาก
5. เงื่อนไขคุณธรรม	3.99	0.74	มาก
6. ปัจจัยพื้นฐาน	3.84	0.72	มาก
<b>รวม</b>	<b>3.77</b>	<b>0.74</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 2 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมใน 3 ด้าน 2 เงื่อนไข และ 1 ปัจจัยพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.77$ )

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน รายเงื่อนไข และปัจจัยพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร เงื่อนไขคุณธรรม อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.99$ ) ส่วนปัจจัยพื้นฐาน ( $\bar{X} = 3.84$ ) ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ( $\bar{X} = 3.83$ ) ด้านความมีเหตุผล ( $\bar{X} = 3.82$ ) พบว่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านจิตใจ) ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านจิตใจ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	( $\bar{X}$ )	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ครอบครัว (พ่อ แม่ พี่ น้อง)	4.27	0.63	มาก
2. ครู อาจารย์	3.88	0.64	มาก
3. เพื่อน	3.74	0.69	มาก
4. ญาติ	3.41	0.73	ปานกลาง
5. การศึกษา	3.71	0.71	มาก
6. ศาสนา	3.68	0.71	มาก
<b>รวม</b>	<b>3.81</b>	<b>0.72</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 3 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านจิตใจ) โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.81$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครอบครัว (พ่อ แม่ พี่ น้อง) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 4.27$ ) รองลงมา คือ ครู อาจารย์ ( $\bar{X} = 3.88$ ) เพื่อน ( $\bar{X} = 3.74$ )

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านสังคมวัฒนธรรม) ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านสังคมวัฒนธรรม)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	$(\bar{X})$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ครอบครัว (พ่อ แม่ พี่ น้อง)	4.16	0.69	มาก
2. ครู อาจารย์	3.86	0.71	มาก
3. เพื่อน	3.74	0.69	มาก
4. ญาติ	3.58	0.69	มาก
5. การศึกษา	3.73	0.65	มาก
6. ศาสนา	3.57	0.66	มาก
รวม	3.77	0.71	มาก

จากตาราง 4 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านสังคมวัฒนธรรม) โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.77$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครอบครัว (พ่อ แม่ พี่ น้อง) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 4.16$ ) รองลงมา คือ ครู อาจารย์ ( $\bar{X} = 3.86$ ) เพื่อน ( $\bar{X} = 3.74$ )



### 1.2.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิด

เศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านเศรษฐกิจ) ดังปรากฏ ในตาราง 5

ตาราง 5 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านเศรษฐกิจ)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	( $\bar{X}$ )	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. เงินเดือน (รายได้)	3.68	0.68	มาก
2. รายจ่าย	3.43	0.73	ปานกลาง
3. เงินออม / เงินเก็บ	3.39	0.82	ปานกลาง
<b>รวม</b>	<b>3.50</b>	<b>0.76</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 5 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านเศรษฐกิจ) โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.50$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เงินเดือน (รายได้) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 3.68$ ) รองลงมา คือ รายจ่าย ( $\bar{X} = 3.43$ ) เงินออม / เงินเก็บ ( $\bar{X} = 3.39$ )

1.2.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านเทคโนโลยี) ดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านเทคโนโลยี)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	$(\bar{X})$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ทันท่วงที รวดเร็ว	3.74	0.68	มาก
2. สะดวก รวดเร็ว	3.60	0.69	มาก
3. ราคา	3.54	0.70	มาก
4. ประโยชน์ใช้งาน (ความเหมาะสม)	3.52	0.74	มาก
5. ความปลอดภัย	3.58	0.76	มาก
<b>รวม</b>	<b>3.60</b>	<b>0.72</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านเทคโนโลยี) โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.60$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทันท่วงที รวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 3.74$ ) รองลงมา คือ สะดวก รวดเร็ว ( $\bar{X} = 3.60$ ) ความปลอดภัย ( $\bar{X} = 3.58$ )

1.2.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมปฏิบัติตน	( $\bar{X}$ )	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ความคุ้มค่า ประหยัด	3.92	0.64	มาก
2. การเกิดมลพิษ อันตราย	3.53	0.71	มาก
3. ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ตามมา	3.55	0.75	มาก
4. การใช้วัสดุทดแทน	3.40	0.78	ปานกลาง
<b>รวม</b>	<b>3.60</b>	<b>0.75</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความพอประมาณ (ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.60$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคุ้มค่า ประหยัด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 3.92$ ) รองลงมา ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ตามมา ( $\bar{X} = 3.55$ ) การเกิดมลพิษ อันตราย ( $\bar{X} = 3.53$ )

1.2.6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านความมีเหตุผล (การคำนึงถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง) ดังปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความมีเหตุผล (การคำนึงถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	( $\bar{X}$ )	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ใช้ความรู้ ความคิด	3.89	0.64	มาก
2. ใช้สติปัญญา	3.67	0.70	มาก
3. ใช้ความรู้สึก / อารมณ์	3.66	0.71	มาก
รวม	3.74	0.69	มาก

จากตาราง 8 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความมีเหตุผล (การคำนึงถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง) โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.74$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ใช้ความรู้ ความคิด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 3.89$ ) รองลงมา ใช้สติปัญญา ( $\bar{X} = 3.67$ ) ใช้ความรู้สึก / อารมณ์ ( $\bar{X} = 3.66$ )



1.2.7 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านความมีเหตุผล (การคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น) ดังปรากฏในตาราง 9

ตาราง 9 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความมีเหตุผล (การคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	( $\bar{X}$ )	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ใช้ความรู้ ความคิด	4.04	0.66	มาก
2. ใช้สติปัญญา	3.92	0.71	มาก
3. ใช้ความรู้สึก / อารมณ์	3.76	0.83	มาก
รวม	3.91	0.74	มาก

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านความมีเหตุผล (การคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น) โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.91$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ใช้ความรู้ ความคิด มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 4.04$ ) รองลงมา ใช้สติปัญญา ( $\bar{X} = 3.92$ ) ใช้ความรู้สึก / อารมณ์ ( $\bar{X} = 3.76$ )

1.2.8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การเตรียมพร้อม) ดังปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การเตรียมพร้อม)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	( $\bar{X}$ )	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. การใฝ่รู้ค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ	3.95	0.71	มาก
2. การไม่ประมาทมีวิสัยทัศน์	3.75	0.70	มาก
3. การยึดถือทฤษฎี / ตำรา	3.68	0.74	มาก
รวม	3.79	0.73	มาก

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การเตรียมพร้อม) โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.79$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใฝ่รู้ค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 3.95$ ) รองลงมา การไม่ประมาทมีวิสัยทัศน์ ( $\bar{X} = 3.75$ ) การยึดถือทฤษฎี / ตำรา ( $\bar{X} = 3.68$ )

1.2.9 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลง) ดังปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลง)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	( $\bar{X}$ )	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. การใฝ่รู้ค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ	3.96	0.73	มาก
2. การไม่ประมาทมีวิสัยทัศน์	3.80	0.75	มาก
3. การยึดถือทฤษฎี / ตำรา	3.73	0.72	มาก
รวม	3.83	0.74	มาก

จากตาราง 11 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลง) โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.83$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การใฝ่รู้ค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 3.96$ ) รองลงมา การไม่ประมาทมีวิสัยทัศน์ ( $\bar{X} = 3.80$ ) การยึดถือทฤษฎี / ตำรา ( $\bar{X} = 3.73$ )

1.2.10 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การมีวิสัยทัศน์ การคาดสถานการณ์ในอนาคตทั้งใกล้และไกล) ดังปรากฏในตาราง 12

ตาราง 12 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การมีวิสัยทัศน์ การคาดสถานการณ์ในอนาคตทั้งใกล้และไกล)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	( $\bar{X}$ )	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. คำนึงถึงเหตุผลและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	3.91	0.65	มาก
2. การเฝ้ารู้ค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ	3.80	0.76	มาก
3. การรู้จักใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์	3.89	0.69	มาก
4. ปฏิบัติตามผู้อื่น	3.54	0.83	มาก
รวม	3.79	0.75	มาก

จากตาราง 12 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การมีวิสัยทัศน์ การคาดสถานการณ์ในอนาคตทั้งใกล้และไกล) โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.79$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คำนึงถึงเหตุผลและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 3.91$ ) รองลงมา การรู้จักใช้ข้อมูล ให้เป็นประโยชน์ ( $\bar{X} = 3.89$ ) การเฝ้ารู้ค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ ( $\bar{X} = 3.80$ )



1.2.11 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้น) ดังปรากฏในตาราง 13

ตาราง 13 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้น)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	$(\bar{X})$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. การทำงานเป็นทีม	3.90	0.71	มาก
2. มีเป้าหมายร่วมกัน	3.90	0.79	มาก
3. คำนึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก	3.96	0.79	มาก
<b>รวม</b>	<b>3.92</b>	<b>0.77</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 13 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี (การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้น) โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.92$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คำนึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 3.96$ ) รองลงมา การทำงานเป็นทีม ( $\bar{X} = 3.90$ ) มีเป้าหมายร่วมกัน ( $\bar{X} = 3.90$ )

1.2.12 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในเงื่อนไขความรู้ ดังปรากฏในตาราง 14

ตาราง 14 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในเงื่อนไขความรู้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	( $\bar{X}$ )	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ความรอบรู้	3.83	0.65	มาก
2. ความรอบคอบ เป็นขั้นตอน	3.62	0.71	มาก
3. ความระมัดระวัง	3.69	0.72	มาก
4. การใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต	3.69	0.73	มาก
รวม	3.70	0.71	มาก

จากตาราง 14 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในเงื่อนไขความรู้ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.70$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความรอบรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 3.83$ ) รองลงมา ความระมัดระวัง ( $\bar{X} = 3.69$ ) การใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต ( $\bar{X} = 3.69$ )

1.2.13 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในเงื่อนไขคุณธรรม ดังปรากฏในตาราง 15

ตาราง 15 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในเงื่อนไขคุณธรรม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	$(\bar{X})$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ความซื่อสัตย์สุจริต	4.15	0.67	มาก
2. ความขยันหมั่นเพียร	3.90	0.75	มาก
3. ความอดทน อดกลั้น	4.02	0.73	มาก
4. การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปัน	3.90	0.80	มาก
<b>รวม</b>	<b>3.99</b>	<b>0.74</b>	<b>มาก</b>

จากตาราง 15 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.99$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 4.15$ ) รองลงมา ความอดทน อดกลั้น ( $\bar{X} = 4.02$ ) ความขยันหมั่นเพียร ( $\bar{X} = 3.90$ )

1.2.14 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในปัจจัยพื้นฐาน ดังปรากฏในตาราง 16

ตาราง 16 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในปัจจัยพื้นฐาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตน	( $\bar{X}$ )	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. การพึ่งตนเอง	4.08	0.69	มาก
2. ยึดแนวทางสายกลาง	3.83	0.70	มาก
3. ความสมดุล พอเหมาะ พอควร	3.82	0.69	มาก
4. ความมั่นคง / ยั่งยืน	3.63	0.72	มาก
รวม	3.84	0.72	มาก

จากตาราง 16 เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ในปัจจัยพื้นฐาน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.84$ ) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การพึ่งตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ( $\bar{X} = 4.08$ ) รองลงมา ยึดแนวทางสายกลาง ( $\bar{X} = 3.83$ ) ความสมดุล พอเหมาะ พอควร ( $\bar{X} = 3.82$ )



## ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

2.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านความพอประมาณ (พอดี พอเหมาะ พอควร และสมดุล) ดังปรากฏในตาราง 17

ตาราง 17 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านความพอประมาณ (พอดี พอเหมาะ พอควร และสมดุล)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	ความถี่ (f)
1. การรู้จักประมาณตนเอง	45
2. การเลี้ยงดู การปลูกฝัง พื้นฐานของครอบครัว	12

จากตาราง 17 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นส่วนตัวของนักศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านความพอประมาณ (พอดี พอเหมาะ พอควร และสมดุล) พบว่า การรู้จักประมาณตนเอง มากที่สุด ( $f = 45$ ) รองลงมา คือ การเลี้ยงดู การปลูกฝัง พื้นฐานของครอบครัว ( $f = 12$ )

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านความมีเหตุผล ดังปรากฏในตาราง 18

**ตาราง 18** ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านความมีเหตุผล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	ความถี่ (f)
1. การคิดก่อนตัดสินใจว่าผลที่ได้ คุ้มหรือไม่	45
2. การคำนึงถึงความจำเป็น	17

จากตาราง 18 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นส่วนตัวของนักศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านความมีเหตุผล พบว่า การคิดก่อนตัดสินใจว่าผลที่ได้ คุ้มหรือไม่ มากที่สุด ( $f = 45$ ) รองลงมา คือ การคำนึงถึงความจำเป็น ( $f = 17$ )

2.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ดังปรากฏในตาราง 19

ตาราง 19 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตาม	ความถี่ (f)
1. การคิดไตร่ตรองก่อนตัดสินใจ	40
2. ต้องมีการวางแผน	8

จากตาราง 19 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นส่วนตัวของนักศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า การคิดไตร่ตรองก่อนการตัดสินใจ มากที่สุด ( $f = 40$ ) รองลงมา คือ ต้องมีการวางแผน ( $f = 8$ )

2.4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในเงื่อนไขความรู้ ดังปรากฏในตาราง 20

ตาราง 20 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในเงื่อนไขความรู้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตน	ความถี่ (f)
1. ต้องมีความรู้ที่สามารถวิเคราะห์ความพอเพียงได้	59
2. ต้องรู้จักคิด รู้จักใช้ รู้จักประมาณตน	26
3. ต้องมีสติในการตัดสินใจให้รอบคอบ	19

จากตาราง 20 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นส่วนตัวของนักศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในเงื่อนไขความรู้ พบว่า ต้องมีความรู้ที่สามารถวิเคราะห์ความพอเพียงได้ มากที่สุด ( $f = 59$ ) รองลงมา คือ ต้องรู้จักคิด รู้จักใช้ รู้จักประมาณตน ( $f = 26$ ) ต้องมีสติในการตัดสินใจให้รอบคอบ ( $f = 19$ )



2.5 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในเงื่อนไขคุณธรรม ดังปรากฏในตาราง 21

ตาราง 21 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในเงื่อนไขคุณธรรม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	ความถี่ (f)
1. มีคุณธรรมในการดำรงชีวิต	37
2. ยึดหลักความถูกต้อง	13

จากตาราง 21 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นส่วนตัวของนักศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในเงื่อนไขคุณธรรม พบว่า มีคุณธรรมในการดำรงชีวิต มากที่สุด ( $f = 37$ ) รองลงมา คือ ยึดหลักความถูกต้อง ( $f = 13$ )

2.6 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในปัจจัยพื้นฐาน ดังปรากฏในตาราง 22

ตาราง 22 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในปัจจัยพื้นฐาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตน	ความถี่ (f)
1. พื้นฐานครอบครัวที่ดี	34
2. การทำรายรับ – รายจ่าย เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ	9

จากตาราง 22 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นส่วนตัวของนักศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในปัจจัยพื้นฐาน พบว่า พื้นฐานครอบครัวที่ดีมากที่สุด ( $f = 34$ ) รองลงมา คือ การทำรายรับ – รายจ่าย เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ ( $f = 9$ )

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 888 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่ และค่าร้อยละ สามารถสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะได้ดังนี้

#### สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร สรุปผลการวิจัย ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้ เงื่อนไขคุณธรรม ปัจจัยพื้นฐาน ก็อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

#### อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร มีปัจจัยที่ส่งผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พอสมควร และเพื่อให้การอภิปรายมีความชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขออภิปรายเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านความพอประมาณ ความพอดีด้านจิตใจ, ความพอดีด้านสังคมวัฒนธรรม

ปัจจัยภาพรวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากนักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างลึกซึ้ง จะเห็นได้ว่า ครอบครัว (พ่อ แม่ พี่ น้อง) เป็นปัจจัยที่ส่งผลมากอันดับแรก ครู อาจารย์ เพื่อน การศึกษา ญาติ และศาสนา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาในลำดับรองมาแต่อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ส่วนความพอดีด้านเศรษฐกิจนั้น ใช้จ่าย เงินออม/เงินเก็บ มีผลต่อพฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากว่า นักศึกษารู้จักยึดหลักความพอดี รู้จักใช้จ่าย รู้จักเก็บออม รู้จักประมาณตนเอง การเลี้ยงดู การปลูกฝัง พื้นฐานของครอบครัวเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเช่นเดียวกัน ส่วนในด้านความพอดีด้านเทคโนโลยี ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมาก จะเป็นความทันสมัย หรือหา ความสะดวก รวดเร็ว ความปลอดภัย ราคา ประโยชน์การใช้งาน มีผลต่อพฤติกรรมพอสมควร ส่วนในด้านความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่มองที่ความคุ้มค่า ประหยัดเป็นปัจจัยหลัก และต่อมามองปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ตามมา การเกิดมลพิษ อันตราย และการใช้วัสดุทดแทน

2. ด้านความมีเหตุผล การคำนึงถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง, การคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น ปัจจัยภาพรวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร ใช้ความรู้ ความคิด ใช้สติปัญญา มากกว่าการใช้ความรู้สึก/อารมณ์ ในการตัดสินใจ เพราะความรู้เป็นสิ่งที่มิมีอิทธิพลในการที่จะตัดสินใจ ความรู้เป็นสารสนเทศต่างๆ ที่แปลงสภาพให้พร้อมในการช่วยตัดสินใจอย่างมีเหตุผล อย่างรอบคอบ นักศึกษามีการคิดก่อนตัดสินใจว่าผลที่ได้ คุ้มหรือไม่ รวมถึงการคำนึงถึงความจำเป็นค่อนข้างสูง จะเห็นได้ว่านักศึกษามีกระบวนการดำเนินชีวิตที่ยึดหลักปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต

3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี การเตรียมพร้อม, การปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยภาพรวมเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการเฝ้ารู้ค้นคว้าสิ่งใหม่ๆ การไม่ประมาทมีวิสัยทัศน์ การยึดถือทฤษฎี/ตำรา เป็นการเตรียมพร้อมที่ดี มีผลต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง สามารถดำรงชีวิตในสถาบันได้อย่างราบรื่น การมีวิสัยทัศน์ การคาดสถานการณ์ในอนาคตทั้งใกล้และไกล ส่วนใหญ่จะคำนึงถึงเหตุผล และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง การรู้จักใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์ เป็นผลให้มีภูมิคุ้มกันที่ดีในการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้น โดยการคำนึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก การทำงานเป็นทีม มีเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งประกอบด้วยผลการวิเคราะห์จากความคิดเห็นส่วนตัวของนักศึกษาเองนั้น นักศึกษามีการคิดไตร่ตรองก่อนการตัดสินใจ และการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



จะทำอะไรนั้นต้องมีการวางแผนอย่างชัดเจน ก็นับว่าเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ตัวนักศึกษามีการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมากพอสมควร

4. เงื่อนไขความรู้ ปัจจัยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากความรอบรู้ การใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต ความระมัดระวัง ความรอบคอบเป็นขั้นตอน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา ซึ่งประกอบกับผลการวิเคราะห์จากความคิดเห็นส่วนตัวของนักศึกษาเองนั้น นักศึกษามองว่าต้องมีความรู้เพียงพอที่สามารถวิเคราะห์ความพอเพียงได้ ต้องรู้จักคิด รู้จักใช้ รู้จักประมาณตน พร้อมทั้งต้องมีสติในการตัดสินใจให้รอบคอบ ความรู้เป็นสิ่งที่มิมีอิทธิพลในการที่จะตัดสินใจเป็นลำดับหรือกระบวนการ คือ ข้อมูลจะเป็นข้อเท็จจริง ความรู้จะเป็นสารสนเทศที่มีกระบวนการคิดหรือเรียบเรียงกันจากสารสนเทศต่างๆ แปลงสภาพให้พร้อมใช้งานหรือช่วยในการตัดสินใจต่างๆ

5. เงื่อนไขคุณธรรม ปัจจัยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากนักศึกษามีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทนอดกลั้น มีความขยันหมั่นเพียร การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปัน ซึ่งประกอบกับผลการวิเคราะห์จากความคิดเห็นส่วนตัวของนักศึกษาเองนั้น นักศึกษาเห็นว่าการมีคุณธรรมในการดำรงชีวิต ยึดหลักความถูกต้อง ก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาเช่นเดียวกัน

6. ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากนักศึกษามีการพึ่งตนเอง ยึดแนวทางสายกลาง ความสมดุล พอเหมาะ พอควร ความมั่นคง/ยั่งยืน ประกอบกับผลการวิเคราะห์จากความคิดเห็นส่วนตัวของนักศึกษาเองนั้น นักศึกษาเห็นว่าการมีพื้นฐานครอบครัวที่ดี การทำรายรับ – รายจ่าย เพื่อเป็นข้อมูลประกอบในการตัดสินใจ ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษา

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ควรส่งเสริมและให้ความรู้ เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้สม่ำเสมอ ทั้งในการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ การเรียนรู้ด้วยตนเอง สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เพราะการจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลในการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องเริ่มต้นจากการมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องว่าเศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร มีหลักการสำคัญอะไรบ้างที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในภาคปฏิบัติ ตลอดจนจนถึงประโยชน์ จากการที่จะนำเศรษฐกิจพอเพียงไป
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประยุกต์ใช้ ทั้งนี้เพื่อให้ นักศึกษามีแนวคิดยึดหลักการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดชั่วชีวิต หรือที่เรียกว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อชีวิตที่ดีและการอยู่รอด การปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงในสังคม ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ

2. ในการจะนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้นั้นอยู่ที่ตัวบุคคลเป็นสำคัญ ตามแนวคิดของ สุธี ทานตวนิช ที่กล่าวไว้ว่าการพัฒนาตนเองเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคคลเพราะถ้าไม่มีการพัฒนาตนเองแล้ว การพัฒนาผู้อื่นย่อมไม่ได้ผล มีหลายวิธีการที่บุคคลจะเลือกพัฒนาตนเองคือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดกับผู้อื่น ศึกษาหาความรู้จากเอกสารวิชาการ ติดตามความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆ ทางสื่อมวลชน เป็นต้น

3. ในการจะปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้นั้น จะต้องปฏิบัติตามหลักการ 3 ข้อ ที่เรียกว่า “ความพอเพียง” คือ ต้องมี “ความพอประมาณ” มี “ความมีเหตุผล” และมี “ระบบคุ้มครองผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายในและภายนอก” ในการปฏิบัติตนตามหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้น จะต้องมีเป้าประสงค์ คือ มุ่งให้เกิด ให้มีความสมดุลและความพร้อม ต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางของสังคมโลก ทั้งในด้านวัตถุ (เทคโนโลยี) สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากภายนอก

4. ในการจะผลักดันให้นักศึกษาเดินตามทางสายกลาง หรือปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ กลุ่มเป้าหมายแรกที่ต้องเน้นคือ กลุ่มแกนนำของนักศึกษา กลุ่มอาจารย์หรือนักวิชาการ กลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มสังคม เพราะกลุ่มเหล่านี้จะเป็นผู้คิดนโยบาย คิดแผนพัฒนา และดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ในการปฏิบัติตนตามหลักคิด หลักการ เพื่อบรรลุเป้าประสงค์นั้น จะต้องทำตามมาตรการและเงื่อนไขในการพัฒนาคนและสังคมใน 3 ด้านหลัก คือ ด้านพฤติกรรม (จริยธรรม) ด้านความคิด (คุณธรรม) และด้านความรู้ (ปัญญา)

5. เพื่อให้เกิดผลเป็นความสมดุลและความพร้อมตามหลักคิด หลักการ และเป้าประสงค์ดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือมาตรการต่อไปนี้

1. พัฒนาคนให้มีความรู้ (ปัญญา) ดี
2. พัฒนาคนให้มีความคิด (สมาธิ) ดี
3. พัฒนาคนให้มีความประพฤติ (ศีล) ดี

สรุปจะเห็นได้ชัดเจนว่า แกนของเงื่อนไขปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาคนใน 3 ด้านหลัก คือ พัฒนากาย วาจา พัฒนาใจ และพัฒนาจิตวิญญาณตามหลักคิดและหลักปฏิบัติพัฒนาคนของปราชญ์

## บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ ชิใจงาม. การศึกษาค่านิยมในการดำเนินชีวิตและการดำเนินชีวิตของครูสังกัด  
กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท. กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).  
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2542
- เกษม วัฒนชัย. เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ, 2548.
- เกษม วัฒนชัย. การเรียนรู้ที่แท้และพอเพียง. กรุงเทพฯ : มติชน, 2549
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจ  
พอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,  
2547
- ณรงค์ โชควัฒนา. เศรษฐกิจชุมชนทางเลือกเพื่อทางรอดของสังคมไทย. กรุงเทพฯ :  
อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด, 2542
- ทีศนา เขมมณี และคณะ. กิจกรรมการปลูกฝังค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียน  
ปฐมวัยและประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ,  
2549
- นิศารัตน์ ศิลปเดช. ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ : พิเศษการพิมพ์, 2539
- บุญเสริม บุญเจริญผล. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารวิชาการเศรษฐศาสตร์  
มหาวิทยาลัยเอริก, 2543 (มกราคม – มิถุนายน)
- พระขวัญชัย ศรีพรรณ. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการใช้แนวคิดตามปรัชญา  
เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนา  
โดยใช้การสอนแบบอริยสัจกับการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์.  
ปริญญาโท. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย  
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2546
- พระบรมราชาโฆวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์  
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม 2517
- พระราชกระแสรับสั่งในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแก่ผู้เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวันเฉลิม  
พระชนมพรรษาแต่พระพุทธศักราช 2517, อังน ว.วชิรเมธี,  
ความสับสนเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง, เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 15 ฉบับที่ 763  
วันที่ 12- 18 มกราคม พ.ศ. 2550

- ภารดร จินดาวงศ์. **การจัดการความรู้**. กรุงเทพฯ : ซีดับบลิวซี พรินติ้ง, 2549
- มูลนิธิชัยพัฒนา. **การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง**. เศรษฐกิจพอเพียง (ออนไลน์ แหล่งที่มา : <http://www.chaipat.or.th.thm>. วันที่สืบค้น 16 มิถุนายน 2548
- มหาวิทยาลัยแม่โจ้. **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. เชียงใหม่ : สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน. (ออนไลน์) แหล่งที่มา : <http://www.geosocial.mju.ac.th/modules.php> วันที่สืบค้น 6 ตุลาคม 2548
- รงค์ ประพันธ์พงษ์. **เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่**. กรุงเทพฯ : สถาพรบุ๊คส์, 2550
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. **เศรษฐกิจพอเพียง**. (ออนไลน์) แหล่งที่มา : <http://th.wikipedia.org/wiki/> วันที่สืบค้น 5 มกราคม 2552.
- วิน เชื้อโพธิ์หัก. **การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม**. กรุงเทพฯ : โอ เอส พรินติ้งเฮ้าส์, 2537.
- ศรันย์ ชัยวงษา. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อแบบแผนการดำเนินชีวิตของข้าราชการครูที่เป็นสมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์. กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2545
- สุนทร กุลวัฒน์วรพงศ์. **เศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2544
- สมพร เทพสิทธิ์า. **แนวคิดเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจทางสายกลาง**. ขอนแก่น : คลังน่านาวิทยา, 2547
- อุดมพร อมรรธรรม. **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว**. กรุงเทพฯ : แสงดาว, 2549
- อรสุดา เจริญรัตน์. **การเกิดขึ้น การดำรงอยู่และการปรับตัวของเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย**. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2543





เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

ตารางจำนวนนักศึกษาทั้งหมด จำแนกตามคณะ สาขาวิชา ระดับการศึกษา  
และเพศ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

ตารางที่ 23 จำนวนนักศึกษาทั้งหมด จำแนกตามคณะ สาขาวิชา ระดับการศึกษาและเพศ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

สำรวจ 10 มิถุนายน 2552

คณะ/สาขาวิชา	ระยะเวลาหลักสูตร	ประเภทการรับ นศ.	วิธีการเข้าศึกษา	ปริญญาตรี												รวมทั้งหมด			
				ปี 1		ปี 2		ปี 3		ปี 4		ปี 5		ตกค้าง					
				ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	รวม	
<b>เทคโนโลยีการเกษตร</b>																			
- เทคโนโลยีการผลิตพืช	2 ปี	ปกติ	รับตรง	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	4
- เทคโนโลยีการผลิตสัตว์	2 ปี	ปกติ	รับตรง	0	0	9	1	0	0	0	0	0	0	0	7	2	16	3	19
- พืชสวน	4 ปี	ปกติ	รับตรง/สกอ.	14	9	1	2	2	2	4	2	0	0	1	1	22	16	38	
- สัตวศาสตร์	4 ปี	ปกติ	รับตรง/สกอ.	19	22	3	6	1	5	11	21	0	0	3	0	37	54	91	
- วิทยาศาสตร์การประมง	4 ปี	ปกติ	รับตรง/สกอ.	0	0	10	5	2	9	15	12	0	0	4	0	31	26	57	
- วิทยาศาสตร์การประมง (พิเศษ)	4 ปี	Full Fee	รับตรง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	
- เทคโนโลยีการประมง	5 ปี	ปกติ	รับตรง/สกอ.	26	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26	17	43	
<b>วิศวกรรมศาสตร์</b>																			
- วิศวกรรมเครื่องกล	3 ปี	Full Fee	รับตรง	0	0	0	0	62	0	0	0	0	0	14	0	76	0	76	
- วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์	3 ปี	Full Fee	รับตรง	0	0	0	0	54	4	0	0	0	0	14	3	68	7	75	
- วิศวกรรมเกษตร	3 ปี	Full Fee	รับตรง	0	0	0	0	21	0	0	0	0	0	6	0	27	0	27	
- วิศวกรรมเครื่องกล	4 ปี	ปกติ	รับตรง/สกอ.	88	7	57	5	26	3	15	1	0	0	2	0	188	16	204	
- วิศวกรรมเครื่องกล(ภาคพิเศษ)	4 ปี	Full Fee	รับตรง	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	
- วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์	4 ปี	ปกติ	รับตรง/สกอ.	92	4	34	9	26	7	15	2	0	0	0	0	167	22	189	
- วิศวกรรมเกษตร	4 ปี	ปกติ	รับตรง/สกอ.	13	12	9	1	0	0	0	0	0	0	0	0	22	13	35	
- เทคโนโลยีชีวภาพ	4 ปี	ปกติ	รับตรง/สกอ.	0	0	1	16	0	23	1	7	0	0	0	0	2	46	48	
<b>รวม</b>				252	71	125	46	194	53	61	45	0	0	53	8	685	223	908	



ภาคผนวก ข  
แบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



## แบบสอบถาม

**เรื่อง** ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร

### คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร
2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักศึกษา ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพร
3. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน จำนวน 62 ข้อ ประกอบด้วย  
ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ  
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 55 ข้อ  
ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด ตามความคิดเห็นของท่าน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
4. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ทูลรายการ ตามความเป็นจริง ผู้วิจัยขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะไม่มีผลต่อการเรียน และไม่มีการเผยแพร่เป็นข้อมูลส่วนตัวแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือส่งเสริมด้านการวางแผนต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ในโอกาสต่อไป ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

# ตอนที่ 1

## สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

### คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน  ตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

15 - 20 ปี

21 - 25 ปี

26 - 30 ปี

มากกว่า 30 ปี

3. นักศึกษา (ชั้นปี)

นักศึกษา ชั้นปีที่ 1

นักศึกษา ชั้นปีที่ 2

นักศึกษา ชั้นปีที่ 3

นักศึกษา ชั้นปีที่ 4

4. รายได้ของครอบครัว/เดือน

ต่ำกว่า 10,000 บาท

10,000 - 20,000 บาท

20,001 - 30,000 บาท

มากกว่า 30,000 บาท

5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (รวมตนเอง)

1 - 3 คน

4 - 6 คน

7 - 9 คน

มากกว่า 9 คน

6. รายจ่ายต่อเดือน (ของตนเอง)

2,000 - 5,000 บาท

5,001 - 8,000 บาท

8,001 - 11,000 บาท

มากกว่า 11,000 บาท

7. ภูมิลำเนา (ภาค)

ภาคเหนือ

ภาคกลาง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคตะวันออก

ภาคใต้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง  
ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง  
วิทยาเขตชุมพร

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่อง ที่ท่านเห็นว่าใกล้เคียงหรือตรงกับพฤติกรรม  
การปฏิบัติตนของท่านมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้แบ่งพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิด  
เศรษฐกิจพอเพียง ออกเป็น คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	มีพฤติกรรมระดับมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	มีพฤติกรรมระดับมาก
3	คะแนน	หมายถึง	มีพฤติกรรมระดับปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	มีพฤติกรรมระดับน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	มีพฤติกรรมระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติ ตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับของพฤติกรรมกาปฏิบัติตน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<b>ด้านความพอประมาณ (พอดี พอเหมาะ พอควร และสมดุล)</b>					
	<u>ความพอดี ด้านจิตใจ</u>					
1	ครอบครัว (พ่อ แม่ พี่ น้อง)					
2	ครู อาจารย์					
3	เพื่อน					
4	ญาติ					
5	การศึกษา					
6	ศาสนา					
	<u>ความพอดี ด้านสังคมวัฒนธรรม</u>					
7	ครอบครัว (พ่อ แม่ พี่ น้อง)					
8	ครู อาจารย์					
9	เพื่อน					
10	ญาติ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติ ตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับของพฤติกรรมกาปฏิบัติตน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	การศึกษา					
12	ศาสนา					
	<u>ความพอดี ด้านเศรษฐกิจ</u>					
13	เงินเดือน (รายได้)					
14	รายจ่าย					
15	เงินออม / เงินเก็บ					
	<u>ความพอดี ด้านเทคโนโลยี</u>					
16	ทันสมัย หรูหรา					
17	สะดวก รวดเร็ว					
18	ราคา					
19	ประโยชน์ใช้งาน (ความเหมาะสม)					
20	ความปลอดภัย					
	<u>ความพอดี ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม</u>					
21	ความคุ้มค่า ประหยัด					
22	การเกิดมลพิษ อันตราย					
23	ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ตามมา					
24	การใช้วัสดุทดแทน					
	<b><u>ด้านความมีเหตุผล</u></b>					
	<u>การคำนึงถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง</u>					
25	ใช้ความรู้ ความคิด					
26	ใช้สติปัญญา					
27	ใช้ความรู้สึก / อารมณ์					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติ ตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับของพฤติกรรมกาปฏิบัติตน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>การคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้น</u>					
28	ใช้ความรู้ ความคิด					
29	ใช้สติปัญญา					
30	ใช้ความรู้ดีก / อารมณ					
	<u>ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี</u>					
	<u>การเตรียมพร้อม</u>					
31	การใ้รู้คั่นคว่าสิ่งใหม่ ๆ					
32	การไม่ประมาทมีวิสัยทัศน์					
33	การยึดถือทฤษฎี / ตำรา					
	<u>การปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลง</u>					
34	การใ้รู้คั่นคว่าสิ่งใหม่ ๆ					
35	การไม่ประมาทมีวิสัยทัศน์					
36	การยึดถือทฤษฎี / ตำรา					
	<u>การมีวิสัยทัศน์ (การคาดสถานการณ์ ในอนาคตทั้งใกล้ และไกล)</u>					
37	คำนึงถึงเหตุผลและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง					
38	การใ้รู้คั่นคว่าสิ่งใหม่ ๆ					
39	การรู้จักใช้ข้อมูลให้เป็นประโยชน์					
40	ปฏิบัติตามผู้อื่น					
	<u>การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้น</u>					
41	การทำงานเป็นทีม					
42	มีเป้าหมายร่วมกัน					
43	คำนึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติ ตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับของพฤติกรรมกาปฏิบัติตน				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>เงื่อนไขความรู้</u>					
44	ความรอบรู้					
45	ความรอบคอบ เป็นขั้นตอน					
46	ความระมัดระวัง					
47	การใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต					
	<u>เงื่อนไขคุณธรรม</u>					
48	ความซื่อสัตย์สุจริต					
49	ความขยันหมั่นเพียร					
50	ความอดทน อดกลั้น					
51	การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปัน					
	<u>ปัจจัยพื้นฐาน</u>					
52	การพึ่งตนเอง					
53	ยึดแนวทางสายกลาง					
54	ความสมดุล พอเหมาะ พอควร					
55	ความมั่นคง / ยั่งยืน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**ตอนที่ 3** แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังวิทยาเขตชุมพร

**คำชี้แจง** โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของท่าน คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยเป็นอย่างยิ่ง และจะเสนอในภาพรวมไม่กระทบกระเทือนต่อท่านแต่อย่างใด

1. ด้านความพอประมาณ (พอดี พอเหมาะ พอควร และสมดุล)

.....

.....

2. ด้านความมีเหตุผล

.....

.....

3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

.....

.....

4. เงื่อนไขความรู้

.....

.....

5. เงื่อนไขคุณธรรม

.....

.....

6. ปัจจัยพื้นฐาน

.....

.....

7. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....ขอขอบคุณสำหรับความตั้งใจตอบแบบสอบถามของท่านครั้งนี้.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



## ประวัติย่อผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้



## ประวัติย่อผู้วิจัย

**ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย)** นางสาวกาญจนา ม่วงทองคำ  
**(อังกฤษ)** Miss Kanchana Maungthongkum

**การศึกษา** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ)  
 บริหารธุรกิจบัณฑิต (การเงินและการธนาคาร)

**ตำแหน่งปัจจุบัน** นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

### หน่วยงานและสถานที่ติดต่อ

แผนก/ภาควิชา งานบริหารการวิจัย  
 กอง/คณะ วิทยาเขตชุมพร  
 กรม/มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง  
 ที่อยู่ หมู่ 6 ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร 86160  
 โทรศัพท์ 077-591-446  
 โทรสาร 077-591-446  
 Email: [mod\\_jar@hotmail.com](mailto:mod_jar@hotmail.com)

**ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย)** นายสุวัฒน์ ไกรมาก  
**(อังกฤษ)** Mr. Suwat Kraimak

**การศึกษา** ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การศึกษาวิทยาศาสตร์)  
 ประกาศนียบัตรบัณฑิต การจัดการและการประเมินโครงการ  
 ครุศาสตร์บัณฑิต (มัธยมศึกษา ; วิทยาศาสตร์ทั่วไป – ชีววิทยา)

**ตำแหน่งปัจจุบัน** อาจารย์

### หน่วยงานและสถานที่ติดต่อ

แผนก/ภาควิชา ส่วนวิชาการ สาขาวิชาพื้นฐานทั่วไป  
 กอง/คณะ วิทยาเขตชุมพร  
 กรม/มหาวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง  
 ที่อยู่ หมู่ 6 ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร 86160  
 โทรศัพท์ 077-506-412 ต่อ 4555  
 โทรสาร 077-506-410

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า  
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้